ÆSOPI PHRYGIS
FABULÆ

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ:

Unà cum nonnullis variorum Autorum Fabulis adjectis:

Et

Indice correctiori præfixo.

454

John

John Gow his booke 1661

CANTABRIGIÆ:
Ex Officina *Joann. Field*, celeberrimæ Academiæ Typographi.
1658.

John

John yow

ÆSOPI *Vita brevissimè ex* Maximo Planude *selecta*.

REum humanarum naturam persecuti sunt & alii, & posteris tradiderunt: *Æsopus* verò videtur, non absq; divino afflatu cùm moralem disciplinam attigisset, magno intervallo multos eorum superâsse. Genus quidem traxit ex *Ammorio*, oppido *Phrygiæ*, cognomento *Magnæ*; sed fortunâ fuit servus: verùm servitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non solùm servus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus est, ventrosus, valgus, & incurvus; &, quòd erat omnium pessimum, tardiloquentiâ, & voce obscurâ simul & inarticulatâ; quæ omnia servitutem ei parâsse videri possunt. Sed cùm tali esset, támq; deformi corpore, animo tamen fuit naturâ solertissimo, & ad omne commentum felicissimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero suo immititur: quò digressus acriter operi incumbebat. Cúmque ejus domino ficus agricola quidam dono dedisset, ejus dominus servo cuidam *Agathopo* domum ferendas commisit. Qui *Agathopus* consilium iniit cum servo, ut ipsas ficus illicitè devorarent, caussarentúrque postea *Æsopum* furto ablatas edisse, ut hero domum redeunte accusaretur. *Æsopo* parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miser, dilationem petit: quâ impetratâ, aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conservis. *Æsopus* præter aquam nihil evomit: servi, unà cum humore, ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro misetè conciduntur, laudato mirificè ingenio *Æsopi*. Cùm Sacerdotes *Dianæ* convenissent *Æsopum*, rogâsséntque ut viam illis monstraret, quæ in urbem ducebat: is priùs frugali cœnâ refocillatos in viam dux ipse ducit. Ob quam hospitalitatem Sacerdotes precibus orant *Dianam*, ut ipsa gratiam referat homini tam bene de ipsis merito: Quo facto, reversus *Æsopus*, in somniúmque lapsus, visus est videre Fortunam adstare sibi, solventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus *Æsopus* expergiscitur,

pergiscitur, beneficiúmque in hospitalitatis observationem rejic[it]. Non enim ampliùs loquendo tardus erat, sed linguâ solutâ expedi[te] loquebatur. Quod cùm *Zenas* quidam agri præfectus intellexisse[t], timens nequando iniquitatis apud dominum ab *Æsopo* accusaretu[r], hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domin[i] induxit, adeò ut eidem præfecto ab hero *Æsopus* traderetur. Cúmque in potestate *Zenæ* foret *Æsopus*, convenit *Zenam* mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod velit divendere: respondit *Zenas*, jumentorum se potestatem non habere; verùm *Æsopum* monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisse[t] mercator, *Unde hæc tibi olla*, inquit? *Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer:* atque indignatus abiit. *Æsopus* ipsum sequens, *Mane*, inquit. Ille verò conversus, *Abi*, inquit, *sordidissime canis*. At *Æsopus* inquit, *Eme me, mercator: non inutile tibi sum futurus mancipium: nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice Pædagogum; omnino eis ero pro larva.* Ridens igitur mercator ad *Zenam* dicit, *Quanti vas hoc malum vendis?* Ille *tribus* ait *obolis*. Mercator tres obolos exponens, *Nihil emi*, inquit, *nihil exposui.* Mercator ille cùm *Ephesi* reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi; Grammaticus, Cantor, et *Æsopus*. Quos cùm ille nequiret divendere, *Samum* petiit, atque expositis his tribus, Grammatico et Cantore egregiè ornatis, *Æsopo* verò in medio sordidissimè stante, venit Philosophus *Xanthus*; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, curnam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. *Xanthus* igitur percontatur Cantorem, *Cujas* esset; Respondit, *Cappadoxum*: Quid sciret; Respondit, *Omnia*. Quo dicto, risit *Æsopus*. Quæsivit et à Grammatico *Xanthus*, *Cujas esset*; Dixit se *Lydium* esse. Quid facere sciret rogante *Xantho*; *Omnia*, inquit Grammaticus: atque iterum risit *Æsopus*. Discedente *Xantho* rogant discipuli, ut *Æsopum* emat: nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad *Æsopum* *Xanthus* rogat, *Unde* sit; Nigrum se esse, respondit: Ille verò, *Non hoc volebam*, ait, *sed, Unde natus sis*. Ait *Æsopus*, *Ex ventre matris meæ*. *Non hoc dico*, inquit *Xanthus*, *sed, in quo loco natus sis*. *Æsopus* respondit, Matrem non renuntiâsse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. *Xanthus*, *Quid facere sciret*; percontatur: et ille, *Nihil*. Quomodo, dixit

Xanthus?

[X]anthus? Quoniam hi duo ſe omnia profeſſi ſunt nôſſe: mihi verò ni[hi]l reliquerunt. Laudatus eſt multis modis *Æſopus* à Scholaſticis [o]b hoc reſponſum, quoniam nullus ſit uſpiam inter mortales, cui co[g]nita exploratáq; ſunt omnia. *Xanthus* empturus *Æſopum* dixit, *Si* [em]*ero te, anne es fugiturus?* Cui *Æſopus* reſpondebat, *Hoc ſi facere* [v]*oluero, haudquaquam te uterer conſultore.* Quæ cùm maximè placu[i]ſſent *Xantho*, ſubintulit, *Sed deformis es*: *Atqui*, ille reſpondit, *O* [P]*hiloſophe, non faciem, ſed mentem oportet inſpicere.* *Xanthus*, ſoluto à Scholaſticis pretio, *Æſopum* accipit. Inter deambulandum igitur, [cu]m ſol eſſet ardentiſſimus, *Xanthus* meiebat, nihilominus iter pera[g]ens. Id animadvertens *Æſopus* dixit ſe confeſtim fugiturum. [X]*antho* curnam id facere vellet exquirente; *Quoniam*, inquit, *Si* [ta]*cùm herus ſis, naturæ non potes morem gerere; quid ſervo mihi faci*[end]*um? nam ſi ad miniſterium aliquod mitterer, num inter volandum* [me]*are deberem?* Poſt hæc accidit, *Xanthum* die quodam amicos [ad] convivium invitâſſe, quibus rem gratam facturus *Æſopo* man[da]t, ut lentem coquat. Commodè paratâ et coctâ, *Xanthus* eam [j]ubet afferri. *Æſopus* juſſa exſequitur. *Xanthus*, lente acceptâ, pro[b]aturus anne cocta foret ſatìs, digitis eam attrivit: et multas adhuc ſupereſſe putans, juſſit *Æſopum* afferre. Præter aquam is nihil adportavit. *Xantho* graviter indignante, quòd lentes non apponeret menſæ, reſpondit, Se, veluti juſſiſſet, non lentes, ſed lentem coxiſſe. R[e]feruntur ſententiæ aliquot *Æſopi* elegantiſſimæ, hæ videlicet: *Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus nè invide. Linguæ continens eſto. Mulieri nunquam credas ſecreta. Nè pudeat te ſemper dicere meliora. Fac quæ te non mœſtificent. Bonum eſſe non te pœniteat.* *Æſopus*, cùm apud *Samios* ageret, libertate donatus eſt; miſſúsque *Crœſo* regi bellum cum *Samiis* agenti: is ſuâ cùm prudentiâ, tum urbanitate, effecit, ut *Samiis* placatus rex conciliaretur. *Samii* multis honoribus redeuntem *Æſopum* exceperunt; qui, diſcedens ex inſula, orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuiſſe memorant cum *Licero* rege, à quo ſtatua aurea *Æſopi* juſſa eſt erigi. Deinde, peragratâ *Græciâ*, *Delphos* pervenit, à quibus nullo affectus eſt honore; ſed ab ipſis poſt ſalutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus eſt: cujus mors, gravi peſtilentiâ ulta, injuſtè occiſi *Æſopi* indicium *Delphis* exhibuit.

Martinus Dorpius Joanni Leupi, Jacobo Papæ, & Joanni Ninivitæ, *eruditissimis in* Flandria *Ludimagistris*, S.

Quidem in ea & sum, & fui semper, sententia, vi ornatissimi, quam mutare nullus queam, sed nec velin ut impendiò plùs nutantibus literis consultum pute ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris, qui classic autores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam gl riæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundi omnia occupârunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum *s spicit, amet, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum e ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fabulas* Æsopic *rursus emittere, non carmine quidem illas subrusticè conscriptas, sed pro oratione mirum quàm lepidè concinnatas; utpote à* Guilielmo Gauda *no, tanto viro, ut ab* Erasmo *meo, literatorum quasi Phœnice, seriò laudatus. Eam opellam vobis, ingeniosæ* Flandrorum *juventutis præ ceptoribus, nuncupatam dedico, eò utique sperans, ut scholastici vestribu lævigatorio omnem tenellarum linguarum stribiliginem priùs abradant quàm* Lilianum *nostrum vetus, atque adeò primum apud* Lovaniense *politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjec paucula ex* Gellio, Politiano, Petro Crinito; *sed selecta. Quòd genio quopiam adspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando, & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam;* Dialogos, carmina, Prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, *atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim? quonam absterrear? Auxilio videlicet fretus* Thesei *quondam vestri, nunc & mei,* Nicolai Buscoducensis, *viri (quem, tacente me, ipsi probè nôstis) exquisitè docti, sive Philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis Amusis sinistrâ* Minervâ *natis, hoc verò mihi palmarium; quando sui similes, & omnes, & solos, in cœlum ferre destinaverunt. Valete,* Lovanii, *ex nominatissimo* Lilianorum *Gymnasio, ad 10. Kal.* Decemb.

Ex
PHILOSTRATI
IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad *Æſopum*, ſuâ in eum benevolentiâ, conferunt, quòd ſatagit ſui: Fabula quippe & *Homero*, & *Heſiodo*, necnon & *Archilocho* in *Lycambem* curæ fuit: ſed ab *Æſopo* humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agit, & vulpes; & per *Jovem* nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter *Æſopum*; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devinduræ, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens cœtum circa *Æſopum* ſtatuit ex illius ſcena confictum. Chori dux Vulpes depicta eſt. Utirur enim eâ *Æſopus* miniſtrâ argumantûm plurimorum, ceu *Davo* Comœdia.

Index Fabularum omnium, quæ in hoc libro continentur, secundùm ordinem Alphabeti.

De

Aranea

Car-

D

E

F

Gal-

G

H

I

L

Pavone

Vulpe

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Guilielmus Gaudanus.
Guilielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbelius Phorcensis.
Petrus Crinitus.
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII *Antverpiani Hendecasyllabon ad* LECTOREM.

QUisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatumq; nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ:
Quo nec tersior est, venustiórque,
Nec jucundior est, facetiórve;
Seu purum inspicias stylum *Latinum*,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis:
Ut via instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore *Zoileo*
Pinset, deprimet, atque lancinabit:
Hunc vel Religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo
Ipsis sunt *Cynicis* severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, *Latinus*:
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI

ÆSOPI Fabulæ.

De Gallo Gallinaceo.

Allus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſic nitidam reperio? Si gemmarius reperîſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem ſapientiámq; intellige; per *gallum*, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cùm uſum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

L*Upus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem: accurrit; agnum increpat, quòd turbârit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat; Nihil agis, ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.*

MOR. Vetus dictum eſt, *Ut canem cædas, facilè inveniri baculum.* Potens ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Rana.

B*Ellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus mèlior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dúmque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.*

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine do-minandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerunque etiam & vitam in periculo ponunt.

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente Sole, ità ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit: deinde animum recipiens sic elatravit, Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satìs supérque erat, nî despuisses, jam per tuam stultitiam minùs nihilo tibi est.

MOR. Monemur hâc fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, nè certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio; *Ego*, inquit, *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugîit, Una, inquiens, pars mea est quia sum dignissimus. Altera itidẽ mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem nî concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides, apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gula: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandẽ blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruẽ inducit, ut collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmium illusit:

sit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

R*Usticus repertum in nive colubrum frigore prope enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsque recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ sude verbis verberibúsque cum eo injuriam expostulat; Num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit.*

MOR. Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

D*Um iners asinus irridebat aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.*

MOR. Demus operam, ut cùm indigna nobis audiamus, aut patiamur, nè indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.

De Mure urbano & Mure rustico.

L*Ibitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyeme͂, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, qua verbis jactitaret, re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparârat.*

Inter epulandum auditur in sera murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, ægrè se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam, vocat rusticum. Ille vix tandem metu deposito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse, contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum? inquit. Mehercule, tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem: sed si introspicias habent pericula & amaritudinem. *Eutrapelus* quidam fuit, qui, cùm inimicis suis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans ità se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Cornicula.

Aquila, nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casum. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

MOR. Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Corvo & Vulpecula.

Prædam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem: accurrit, Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumero audîeram famam esse mendacem, jam reipsâ experior. Nam ut hàc fortè jam prætereo, suspiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim est te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sanè judicio cygnos vincis, & hederâ formosior albâ es. *Quòd si tu plumis ità & voce excel-*

las, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc aſſentatiunculâ illectus corvus, ad canendū apparat. Apparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum corvum pudet, pigétque ſui, & jacturâ rei miſto pudore dolet.

MOR. Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem: ejuſmodi homunciones prædæ ſunt paraſitis. Quòd ſi vitaveris jactantiam, facilè aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris. *Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit tibi Gnatho.* Terent.

De Leone ſenectute confecto.

LEo, qui in juventute complures ſuâ ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exſolvit pœnas. Reddunt talionem beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis aſellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenuè inſultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, jam viciſſim nocent, & meritò: ſed hi, quibus aliquando profui, jam viciſſim non proſunt, imò etiam immeritò obſunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR. In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutârit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna ſimulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Aſellus id videns altiùs gemit: cœpit eum pigere ſortis: iniquè putat comparatum, canem gratum eſſe cunctis, paſcique de menſa herili, idq; otio ludóque conſequi: ſeſe contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otioſum eſſe, & cunctis tamen odioſum.

Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, ut ait Virgilius in Bucol. *Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet quod possit.* Nam scimus id quod Græcè significantiùs dicitur, ὄνος λύρας, id est, *Asinus lyrarum vel lyræ*. Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus*. Repugnante naturâ irritus est labor *Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ*, teste Horatio.

De Leone & Mure.

L*Eo, æstu cursúque defessus, sub umbra, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò pòst, leo fortè dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.*

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valdè desipit. Quid ità? Quia etsi jam potentiâ fretus, neminẽ metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisq; regibus, ut vilium homuncionum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

L*Ecto decumbebat milvus, jam firmè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violâsset.*

MOR. Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur

In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

Cum primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cùm nè tunc quidem consulentem audirent; hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat supérque consilii est; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse *Prometheum* quàm *Epimetheum*. Fuêre hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

Gens ranarum, cùm esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem, Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Jovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam. Is perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviàm fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperì enim ciconiâ cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant; sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem

regem clementem sint deprecata jam ferent inclementem.

MOR. Perinde atq; ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando contingere sibi virum. Contrà, siquando nacta est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quòd verum est verbum, *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbis & Milvo.

Columbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segniùs ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes pati bella milvi, quàm tyrannidẽ accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiùm pigeat. *Nihil est* (teste Flacco) *ab omni parte beatum.* Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæsitâ, veterem rursus optârunt. Ità plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigenti respondit canis, Insidias tuas novi: panem das, quò desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe, si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim, qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

Parturiebat sucula. Pollicetur lupus se custodem fore fœtûs. Respondet puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare, non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui; suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

Olim rumor erat parturire montes; homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore exspectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR.

John Gore his bo[ok] Tomas ... witness ... 1661

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius,

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cùm magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunq; enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quòd metuimus.

De cane venatico, qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus; frustrà hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet sine fructu: juvenem amâsti, senem odîsti; amâsti prædabundum, odîsti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti, senem fructuosæ juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Rectè canis. Nam teste Nasone,

Nil nisi quod prodest, charum est. En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu, sed, si modò vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, stetêre anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quódq; majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa. Lupus,

qui

qui id procul audîerat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscultare.

De Cervo & Ove.

C*Ervus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies: adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat factum id metu, & presentiâ lupi: Votum extortum non esse servandum.*

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.* Ex hac fabella nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De Rustico & Angui.

R*Usticus quidam nutrîerat anguem. Iratus aliquando bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desîisse, superesse tamen memoriam.*

MOR. Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cavere autem sibi, & decet, & prudentiæ est.

De Vulpecula & Ciconia.

V*Ulpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ciconiâ frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis, pudétque pigétque injuriæ. Post pluscülum dierum redit, invitat vulpeculã. Vitreum vas situm erat plenum opso-*

opſonii: quod quidem vas, cùm eſſet arcti gutturis, vulpeculæ opſonium licuit videre & eſurire, guſtare non licuit. Ciconia roſtro facilè exhauſit.

MOR. Riſus riſum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & Capite picto.

LUpus in officina ſculptoris caput humanum repertum verſat; miratur, ſentiens, id quod erat, nihil habere ſensûs. O pulchrum, inquit, caput! Eſt in te artis multum, ſed ſensûs nihil.

MOR. Externa pulchritudo, ſi adſit interna, grata eſt. Sin alterutrâ carendum eſt, præſtat externâ quam internâ careas. Illa enim ſine hac inmundum incurrit odium, ut ſtolidus eò ſit odioſior, quò formoſior.

De Graculo.

GRaculus ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonum genus. Illi tandem, intellectà fraude, ſtolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horàtius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cùm unaquæque avium ſuam plumam decerpſiſſet, ridiculam fuiſſe.

Nè, ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magìs nobiles: quare ſæpe inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet, *Sacculus è cœlo deſcendit* γνῶθι σεαυτόν. hoc eſt, *Noſce teipſum.*

De muſca & Formica.

MUſca altercabatur cum formica: ſe nobilem, illam ignobilem; ſe volitare, illam repere; ſe verſari in tectis regum, illam in cavernis latere, ſegetem rodere, aquam bibere; ſe ſplendidè epulari jactabat, & hæc tamen

otio

otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quòd muscæ pastilli & vina; atque hæc se non segni otio, at strenuâ operâ nancisci: porrò formicam lætam esse, & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris; muscam anxiam cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar denique segnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certè morituram.

MOR. Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Musca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ; videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De Rana & Bove.

R*Ana cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licèt, mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuisset, crepuit.*

MOR. Cuique sua dos est. Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat: nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.

De Equo & Leone.

V*Enit ad equum comedendum leo: carens autem præ senecta viribus, meditari cœpit artem, medicum se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat)* Precium, *inquit,* ob stultitiam fero; *& is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.*

MOR.

[M]OR. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est ti-[mend]us hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, cùm hostis sit, benevolenti-[am s]imulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

Equus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens, *Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus, contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursui & ostentui inutilis ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid isthuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.*

MOR Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores nec modestiæ: Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, Contemnentur ab iis quos ipsi contempsêre; & illudent eis ii, quos ipsi risêre.

De Avibus & Quadrupedibus.

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, utì ne ad aves unquam illi sit reditio, utì nè lucì unquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

Vpus, cùm prædæ satìs esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias

dias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: ora vulpeculam deprecatum ire deos. Illa, dolens dolum no succedere, adit pastorem, monet patêre latebras lupi: ho stem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pa stor lupum, mactat. Illa potitur antro & prædâ. Sed fu illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ità multò pos idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoque pernicio Flaccus, Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis.
Invidiâ Siculi non invenêre tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

Cervus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat p cera frontis & ramosa cornua; sed tibiarum exi tatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, i tervenit venator: fugit cervus Ocyor *pilis*, & agen nimbos ocyor Euro. *Insectantur fugientem canes. S cùm intrâsset condensam sylvam, implicata sunt ra cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua d mnabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.*

MOR. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt; conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelli mus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his b titudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & dolo Pulchrè id significat Lyricus ille noster;

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Occidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

In fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Su risit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu ti antè contriveris dentes, quàm me atteras, quæ duritie æris præmordere soleo.

MO

MOR. Etiam atque etiam vide quîcum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocueris.

De Lupis & Agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ovéſque canum præſidio deſtitutas laniant.

MOR. Inſcitia eſt, ſi in fœdere tua præſidia hoſti tradas. Nam qui hoſtis fuit, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit; fortaſſis & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio adoriatur.

De Sylva & Ruſtico.

Quo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus, aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſeró, pœnituit ſylvam ſuæ facilitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. De quo bene merearis, vide. Multi ſuêre, qui accepto beneficio autoris abuſi ſunt perniciem.

De Membris & ventre.

Pes & manus ventrem olim incuſârunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum vorarentur. Jubent, aut laboret, aut ali nè putat. Supplicat ille ſemel atque iterum. Negant tamen manus alimentum. Exhauſto inediâ ventre, ubi cœpêre omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſa eſſe: verùm id ſeró. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Itâ cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. Perinde atq; in membrorum ſocietate eſt, itâ ſe habet ſocietas humana. *Membrum eget membro, amicus eget amico.* Quare mutuis officiis, mutuis operibus utendum eſt, neq; divitiæ, neque dignitatum apices homines ſatis tuentur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia.

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet tegendas nates, illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſ & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe ma humum caudâ ſuâ verri, quàm ſimiæ nates tegi.

MOR. Sunt, qui egent; ſunt, quibus ſupereſt: nulli tamen divitu moris eſt, ut re ſuperfluâ beet egenos.

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit ſe in ſtabulu boves orat, ut in præſepi latitare liceat. Boves tutu eſſe negant; mox enim & dominum & famulum affut ros. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modò nè ipſi prodant. Int famulus, occultum fœno non videt, exit. Geſtire cervus, nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & conſil gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) faller ſed ut herum (qui Argus eſt) lateas, Hic labor, ho opus eſt. *Mox deinde introgreditur herus; qui, ut ſer negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſ manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: incl mat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.*

MOR In adverſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inven aut quia miſeros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipſi metu imped & inopes conſilii, ſemet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, viſebant animalia, unâ officium diff rente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cu epiſtola, quæ venire admoneat; gratiſſimam rem ægro fore ejus unius præſentiã; nec quicquam periculi fore cu vulpecula metuat: leonem enim primùm quidẽ amiciſſ mum eſſe vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquiu

Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se, ut leo convalescat, idque oraturam Superos: cæterùm minimè visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cùm omnia sint autro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introiisse, sed exiisse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversùm spectantia, nulla retrorsum.

MOR. Cave, fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela, luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic *Horatius* canit, lib. 1. *Epist.* 7.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastáque rursus
Ire forâs pleno tendebat corpore frustrà.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere isthinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

Equum gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor, necesse est, serviat homini. Equitem fert dorso, frænum ore.

 MOR.

MOR. Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & industriam victâ, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti. De hac re *Hor.* l. 1. *Epistolarum*, 10. *Epi*

Cervus equum, pugnâ melior, communibus herbis
Pellebat; donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternùm, quia parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adolescentibus.

Dolescentes duo opsonium apud coquum sese empturos simulant. Coquo alias res agente carnem alter è canistro surripit: dat socio, ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, & scit, per quem jurâstis.

MOR. Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressiùs prudentiúsque peccabitur.

De Cane & Lanio.

Canis in macello cùm lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò, quantum potuit, conjecit. Lanius, jacturâ rei perculsus primùm tacuit: deinde animum recipiens,

cipiens sic procul acclamavit, O furacissime, curre tutus, impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautiùs observaberis.

MOR. Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo deberē clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatum canis rapit ac deglubit.

MOR. Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, cum nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprū lupus fit obviàm: rogitat cur relictâ matre olidum potiùs sequatur hircum, suadètque, ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ità fore, abductum ut laniet. Ille verò, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est: parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribùsque usurpâsset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphôsis, quæ adolescenti miserè amanti perplacuit, nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ità multò pòst, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutâsset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus

ſus atque ludo res digna accidit. Conſpectam illico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus, indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. *Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt.* Nimiſque difficile eſt, aſſueta relinquere.
Horat. *Naturam expellas furcâ licèt, uſque recurret.*

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adoleſcentulos, iiq; inter ſe diſcordes fuêre: quos pater elaborans trahere in mutuum amorem, appoſito faſciculo, jubet ſingulos breviter circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, *redditque ſingulis virgulam: quam cùm pro ſuis quiſq; viriculis facilè frangeret, O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo: ſed, ſi mutuis volueritis ſævire vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem præda hoſtibus.*

MOR. Docet hic Apologus, *Concordiâ parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.*

De Ruſtico & Equo.

RVſticus equum vacuum, aſinúmq; ſarcinulis egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum, ſibi onera ut adjuvet, orat ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cùm ille deprimeretur, Me miſerum, inquit! merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppreſſis ſubveniamus amicis. *Ortus noſtri* (inquit Plato) *partem ſibi patria vendicat, partem amici.*

De Carbonario & Fullone.

Fullonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, nè, quæ ego eluam, tu reddas tam atra, quàm carbo est.

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortium, velut pestem quandam, devitare. *Trahunt (*inquit *Campanus) hominem sodalitia: commercia etiam mores penetrant, & perinde quisque evadit, ut ii quibuscum versatur.*

De Aucupe & Palumbo.

It venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum; adproperat; deniq; insidias molitur: premit fortè calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.

De Buccinatore.

Buccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contrà murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus, maximè noces, atque nunc ideo trucidabere; quòd, cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrásque animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satìs pronis Principibus, ut iniquè agant, consulunt, atq; hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legi-rupæ nomen cadere non potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est opibus dignitatéq; quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva fortè fortunâ fit o
viám; salutat, adventum gratulatur; denique r
gat, quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura
efficit; herus me blandientem sibi demulcet, de mer
pascor herili nitidissima, nunquam sub dio dormito, t
universæ familiæ non dici potest quàm sim gratus. N
tu, inquit lupus, multò es felicissimus, ô canis, cui t
benignus & comis contigit herus; quocum ô utin
commorari & mihi liceat! nullum me animantium
set uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidis
mum videns lupum, effecturum se pollicetur, ut ha
in parte aliqua apud herum, modò de pristina fero
aliquid remittere, & servitutem servire velit. St
sententia: Lupo libitum est deambulare ad villam; s
mones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Po
verò cùm illuxit, contritum canis collum videns lu
Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus d
lata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis par
& ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam:
ægrè ferens herus crebris me tundebat verberibus, p
hibens etiam, ne quem præter furem lupúmque ad
rer: ego sic vapulando victus sum, & mitior fact
hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc
dito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non e
Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute: m
mea potior est libertas.

MOR. Optabilius est humili casâ dominum esse, & panem at vorare, quàm in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium pidúmque degere: nam libertas sublimi exulat aulâ, ubi accipienda nit, & mussitanda injuria est.

De Agricola & Canibus.

Agricola, cùm ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoque mactat; ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes salutem fugâ quærere constituunt: sese enim non victuros diutiùs; quando nè bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.

De Vulpe & Leone.

Vulpecula, quæ Leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertiò obtulisset sese obviàm leo, tantùm abfuit, ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaverítque.

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos, quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

Vulpeculæ proles foràs excurrebat: ab aquila comprehensa matris fidem implorat. Accurrit illa; ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cùm jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósque, si potes, tuere. Trepitans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvísque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per *aquilam*, potentis atq; audacis animi homines intellige; per *vulpem*, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliísque afficere, divitibus æquè studium est. Verùm, quando est sua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribúsque sata depascentibus, laqueum prætendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; & nec gruem, nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulò semper inservire, eundémque senio confectum alere, consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satìs autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelestè: cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur, Nec hoc, inquit perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerperis.

MOR. Vetus dictum esse ait *Guiliel. Gaudanus*, *Ut canem cedas, facilè inventri baculum.* Malus, si libitum fuerit, quo jure, quàque injuriâ te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque, per jocum térque quatérque lupum adesse clamitans, agricolas undique exciebat. Illi sæpius illusi seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud *Horat.* lib. 2. *Epist.* 17. de *Plano* scurra jocus.

Nec semel irrisus triviis attollere curat
Fracto crure Planum: licèt illi plurima manet

Lacryma, per ſanctam juratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo: crudeles, tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editiſſimâ in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus, imitari, veluti ſimia, geſtit aquilam: in arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehenſus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, ſed ſuâ ſe quiſque virtute æſtimet. *Tuo te pede metiri*, inquit *Horatius. Id velis, id tentes, quod poſſis.*

De Cane invido & Bove.

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille, ſeſe ſurrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua iſthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

MOR. Eo ſunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipſi mentis inopiâ aſſequi nequeant.

De Cornice & Ove.

STrepitat in ovicula dorſo cornicula. Ovis, Cani, inquit, ſi ſic obſtreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus inſultem; placidis moleſta, ſævis amica.

MOR. Impotenti & ſincero perpetuò eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſſimus quisque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obſtrepit nemo.

De Pavone & Luſcinia.

PAvo apud ſummi Jovis ſororem & conjugem Junonem queritur, luſciniam ſuave cantillare; ſe ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos ſua à diis cuique: luſcinia cantu, tu plumis longè ſuperas: unumquemque ſuâ ſorte decet eſſe contentum.

MOR. Quæ dii largiuntur, grato ſumamus animo, neque majora quæramus. *Superi temerè agunt nihil.*

De

De Muſtela ſenicula & Muribus.

MUſtela, præ ſenio viribus carens, mures jam, ità ſolet, inſequi non valebat; meditari cœpit dolum; farinulæ colliculum ſe illatebrat, ſic ſperans fore, ut cit laborem venetur. Accurrunt mures; & farinam eſit dum cupiunt, ad unum omnes à muſtela vorantur.

MOR. Ubi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. *Lyſ der Lacedæmonius* ſubinde dicere ſolebat, Quò non perveniret leonina lis, vulpinam aſſumendam eſſe. Quod ſic lucidiùs dixeris. *Ubi virtu ſatìs poteſt, adbibenda eſt aſtutia.*

Apologus ex *Mantuano* traductus.

RUſticus quidam ex malo, quam in proximo habe agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma: hero le donabat urbano; qui, illectus incredibili pomorum dul dine, malum tandem ad ſeſe tranſtulit. Ea veterrima pentè exaruit, atque ibi poma pariter & malus periê Quod cùm patrifamiliâs nuntiaretur, Heu! difficile inquit, annoſam tranſplantare arborem: ſatìs ſupérq fuerat, (ſi frænos mea noviſſem imponere cupiditati) fr ctus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantua *cecinit:*

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
Unde dare urbano dona ſolebat hero.
Aſt herus, illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, tranſlata repentè
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! malè transfertur, ſenio cùm induruit arbor,
Inquit herus; fuerat carpere poma ſatís.

MOR. Qui nimiùm ſapiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt: cohibet qui ſua vota, ſapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone & Rana.

Udire vocem visus leo prosilîit: subsistit non sine trepidatione, magni quippiam exspectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, deposito metu, adproperans bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à *Giliel. Gaudano* versa Fabula de partu montium.

De Formica.

S*Itiens venit ad fontem, ut biberet, formica; incidit fortè in puteum; opitulatur eminùs, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica; aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.*

MOR. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

G*Ens avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se inprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, Pica, O rex, inquit, si te imperante, aquila nos perstrenuè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?*

MOR. In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentiâ.

De Ægroto & Medico.

M*Edicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ perîit.*

MOR. Bibaeitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit, ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cùm, leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservâsset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix, quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hœdo & Lupo.

E Fenestra prospectans hœdus prætereuntem lupum convitiis incessere audebat: cui lupus, Non tu, ait, scelestè, mihi convitiaris; sed locus.

MOR. Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat, alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini; dat tegularium: apud quem cùm tegulas gravioráque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem; orat dari, qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usq; adeò donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, Me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & *nova* appetimus, quæ (ut dici solet) *veteribus non sunt potiora.*

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures; quas quotidie antequam lucesceret ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant,

cant, sperantes jam, necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hac spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum rescivit, intempestâ deinceps nocte surgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum student evitare, in alterum diversum incidunt. Pervulgatum est,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidieq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò pòst ad arma conclamatum est; tum equus, Non equitem dorso, non frænum reppulit ore, *nec telum corpore: hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.*

MOR. Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerans, in quantas res & solicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego indè ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus nè habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi, consulunt.

De Vulture aliisque avibus.

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat: Veniunt pleraq; omnes; venientes magno plausu favoribúsque accipit; acceptas laniat vultur.

MOR. Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant. Hinc *Ovidius, Melle sub Hyblæo sæpe venena latent.*

De

De Anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant; quib- auditis, rustici protinùs in illos feruntur. Rustic- conspicata avolant grues; capiuntur anseres; qui, imp- diti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. Expugnatâ ab hostibus urbe, facilè se subducit inops: at div- servit captus. In bello divitiæ magìs oneri sunt, quàm usui.

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium sciti- mos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam - animantium. Concurrunt ad Jovem undique: ade- jam alitum pecudúmq; genus; inter quas & simia def- mes catulos brachio gestans. Cùm advenisset, à risu ne- temperare potuit: quin etiam Jupiter ipse profusè adm- dum risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, nov- & Jupiter judex noster, catulos meos magnopere omn- quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, ut est Adagium. Et alibi apud Theo- tum in *Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstûs olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, aru- dinē aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus anim- est tibi, procede, agedùm, ad pugnam: ut noster duar- eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quer- tantam exsultationem, fortitudinisq; jactationem van- nihil mirata, sic respondit. Certamen nunc abnuo, nec m- sortis me piget: nam, etsi in omnem partem mobilis, tem- sta-

[...]us tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex *[...]lus* antro luctantes emiserit ventos, *concides, & [...]itum rideberis.*

MOR. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nullâ [...] lacessiti injuriâ) aliis insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

[P]Iscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecrátque captivus, se minutulum ut [...]re sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. [P]iscator, Ego, *inquit,* spem pretio non emam: *quippe [...]eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem mal[...] auferre potiùs in præsentia.*

MOR. Hæc nos monet fabella, nè certa incertorum spe unquam amit[...]us. *Quid enim stultius,* ut est apud *Ciceronem, quàm incerta pro certis [...]ere?*

De Formica & Cicada.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad Solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat [...]anum. Formica, Cur non inquit, & tu meo exemplo æ[...]ate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Re[...]ondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens for[...]ica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. Monemur hâc fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quæ[...]re ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per *hyemem*, senectutem, in[...]llige; per *æstatem*, adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hircum incidit: is cornu, & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ [t]aurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me ter[...]itat; sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret [...]eo, jam scires, non ità parvam rem esse pugnare cum [t]auro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. Calamitosis non est addenda calamitas. *Sat miser est, qui semel [...] miser.*

ANIANI FABULÆ A GUILIELMO HARMANNO, D. AUGUSTINI *Ordinis Canonico, interprete mutatæ.*

De Nutrice & Lupo.

Utrix minatur puerũ plorantem, nî tace datum iri lupo. Lupus id fortè audit, spe manet ad fores. Puer tandem silescit, ob pente somno. Regreditur lupus in sylvam junus & inanis. Vulpes, ubi sit præda sci tatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: p rum plorantem abjicere mînabatur nutrix; at fefellit.

M O R. Fœminæ non est adhibenda fides.

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Su lit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem f ungibus. Ità testudo, quæ concupîit videre astra, in a vitam reliquit.

M O R. Tuâ sorte sis contentus. Fuêre nonnulli, qui, si mansissent h les, poterant esse tuti: facti sublimes inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum eat. Filius respondet, Mater, I præ, sequar.

M O R. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & Aquilo certant, uter sit fortior. Conventum experiri vires in viatorem; ut palmam ferat, qui cusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem greditur. At ille non desistit, amictum gradiendo du cans. Assumit vires Sol, qui, nimbo paulatim evicto, e litur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhela

Tand

Tandem progredi nequiens captat frigus opacum, atque sub frondosa nemore, abjectâ manticâ, resedit: ità Soli contigit victoria.

MOR. Quîcum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsan alius te fortior: aut si non fortior, certè callidior; ut consilio suo tuum vincat robur.

De Asino.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus venit in pascua, greges armentáq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero occurrit: imò cum rugitu suo incurrit. At herus, prehensis, quæ exstabant, auriculis, Alius licèt, inquit, fallas, ego te, aselle mi probè novi.

MOR. Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cùm sis indoctus; non divitem, non nobilem, cùm sis pauper & ignobilis, te jactes: vero enim comperto rideberis.

De Rana & Vulpe.

RAna egressa paludem in sylvis apud feras medicinā profitetur, Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsā. Sic illusit vulpes: est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. Stultitiæ est, profiteri quod nescias, & ridiculum.

De Cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & autoritate gravis, monens eum nè erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

MOR. Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.

De Camelo.

CAmelus sui pœnitens querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem objectum cæteris animalibus.

malibus. Orat Jovem donare sibi cornua. Ridet Jupiter stultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas bestia decurtat.

MOR. Sit quisque fortunâ contentus suâ. Etenim multi, fortunam quærunti meliorem, incurrêre pejorem.

De duobus Amicis & Urso.

D*Uo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Unus, arbore conscensâ, periculum evitat: Alter cùm spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motũ, ursus, qui mortuis parcit, ratus cadaver esse, innocuus discedit. Percunctante postea socio quidnam bestia dixisset jacenti in aurem: hoc monuisse ait; Nè unquam cum illiusmodi amicis iter facerem.*

MOR. Rara avis in terris, nigróque simillima cygno, fides est. Verum amicum res adversæ & pericula designant.

De Equite calvo.

E*Ques calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri spirante Boreâ: ac dum malè observat capillatum galerum, subitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, necnon & ipse ridet. Quid novi est, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?*

MOR. Bellè fecit eques, qui non est indignatus, sed cum ridentibus risit. *Socrates* verò, cùm accepisset in foro alapam, hoc modo respondit: *Molestum esse nescire homines, quando debeant prodire cum galea.*

De duabus Ollis.

D*Uæ ollæ stetêre in ripa: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Lutea collisionem metuenti respondet ærea, nè quid timeat: Sese enim, nè collidantur, satis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum, seu te mecum flumen colliserit; cum meo utrumque fiet periculo. Quare certum est à te separari.*

MOR

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna.

Rusticus, cùm araret, offendebat in sulcis thesaurum: gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta. Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at, eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

Fugit leonem taurus; venit ad speluncam quærens latibulum. Intranti occursat cornibus, qui intùs erat, caper, Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abîerit, quem fugio, quantùm à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseris redîerit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum pœnitebit.

De Simia & ejus prole.

Omnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. Et nos & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium; nè, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

P*Avo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.*

MOR. Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

V*Alidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum esse quòd quercus exciderit; quæ non cedere, sed resistere concupivit.*

MOR. Potentiori nè resistas; sed hunc cedendo & ferendo vincas: Quod pulchrè docet, facundissimus Poetarum, *Virgilius*;

Nate Deâ, quò fata trahunt retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

V*Enator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem, percontatur vulpes, quisnam valentem belluam tam valde vulnerâsset. Respondet, se autorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.*

MOR. Fortes plerunque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

Q*Uatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit leo simul pascentes, etsi esurit, tamen conjunctos aggre-*

di

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat.

MOR. Concordiâ nihil est firmius: discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

F*Ertur olim abies despicere dumos: jactat se proceram esse, locari in ædibus, cum velo stare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum. Tu sanè, abies, tuis gloriare bonis, & nostris insultas malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cùm tu sonanti detruncare securi, quàm velles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem!*

MOR. Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nihil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta; illa nec extra metum est, nec caret periculo. *Horatius* canit in *Lyricis.*

——— celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulmina montes.

De Piscatore & Pisciculo.

S*Ubductus hamo pisciculus orat piscatorem se dimittat. Ait modò se à matre fusum, atque mensam, cùm adhuc minutus sit, non multùm juvare: si dimittat postea grandem ultrò ad hamum ejus rediturum. Piscator negat se demissurum prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, scio: quid sim habiturus, nescio:* Ego spem pretio non emam.

MOR. Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi nonnunquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite & pullis ejus.

A*Les positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendat, si fiat sermo de occatione. Redeunti à pastu matri pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandâsse vicinis. Respondet, nihil esse periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum esse ami-*

amicos. Iterum jubet illa, ut ſint ſecuri. Tertiò ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero manè cum falce meſſem intrare, Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus. Vicinos, & amicos, non timui, quia non venturos ſcivi. Timeo dominum, illi enim res cordi eſt.

MOR. Socordes alienis in rebus pleríque ſumus: quòd ſi quid rectè curatum velis, alteri nè mandes, ſed cures ipſe.

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petîiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Haret diu cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

MOR. Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidiâ verò dementius eſt nihil; quæ, dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

VIdet leo pendêre dumoſa de rupe capellam. Suadet deſcendere, ut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

MOR. Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi, ſed ſibi.

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aqua: ſed erat urna profundior, quàm ut poſſet à cornice aqua contingi: Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arena ſcrupulos injectat; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit

MOR. Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentiâ & conſilio.

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator ducit

leonem

leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent, ait: quòd si & leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR. Quisque, quoad potest, & dicit, & facit, quod suæ parti & causæ putat prodesse.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. Vase non invento, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. Falluntur interdum, qui fallere solent.

De Rustico & Juvenco.

ERat rustico juvencus, vinculi omnisq; jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui, sed aratro, nè, ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse, ut jam foret tutus, & à cornibus, & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens, spargendo pedibus, os capútque rustici opplet arenâ.

MOR. Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum, atq; algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum; fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit. Postea, cùm accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuò Satyrus, viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. Cave fit in tuo convictu homo duplici ore, quíque in sermone est *Proteus.*

De Apro & Rustico.

A*Pro vastanti segetes rusticus præcîdit auriculam. Iterum deprehenso præcîdit alteram. Et tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem, destinatum lautitiæ sui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, villicus respondet, Patrone, non est mirum non apparere cor: credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties redîsset. Sic rusticus. At omnes convivæ emori risu, cachinnari de stultitia rustici.*

MOR. Multorum hominum est adeò excors vita, ut, an cor habeant, possis ambigere.

De Tauro & Mure.

M*Us tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus; Quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.*

MOR. Tritum est illud verbum, quod significantiùs nostrâte linguâ dixerim, *Let no man be too heedlesse of his enemie,* Latinè sic, *Nemo suum hostem flocci pendat.*

De Rustico & Hercule.

R*Ustici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deum Herculē implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.*

MOR Nil prosunt otiosa vota, quæ sanè Deus non audit. *Juva temet,* inquiunt, *ipse tum juvabis te Deum.*

De Ansere.

F*Uit anser, qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subitò fiat dives, anserem jugabat,*

lat, ſperans intùs latêre gazam. Sed, anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, nè vel præproperi ſimus, vel nimii Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada & Formica.

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans ſeſe, dum illa cantabat, laboraſſe.

MOR. Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atq; cùm incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petra atque enecat: neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtante ſe ſtrenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum. Juvencus laboris expers vicinis exſultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum; illi attritum eſſe labore collum: denique, ſe glabrum ac nitidum; illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contrà; ſed breve pòſt tempore videt hunc inſultatorem duci

ad

ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potiùs suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantiâ. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur: Quid tu miser, exhaustus inediâ, percurris sylvas & devia? Me specta pinguem ac nitidum: atque hac non labore consequor; sed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

PIscis fluviatilis vi fluminis correptus est in mare; ubi suam efferens nobilitatem omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; sed ait, Tunc fore judicium nobilittais, si cum phoca captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus; illum autem à plebe.

MOR. Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi prædicent & jactant. Sed laus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus, despectis, intumescebat. Accedit ad hunc vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verò speciosam esse mentem.

MOR. Discrimen est bonorum, & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.

APO-

APOLOGI EX CHILIADIBUS
Adagiorum *Erasmi* desumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

Vm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

MOR. Neque verò paulò satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

C*Vm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse, cui fideret; si quid esset discriminis: inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsilîit; cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.*

MOR. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quàm plures dolos, consiliáque frivola.

De Rege & Simiis.

R*Ex quidam Ægyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaq; saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multóq; jam tempore majorem in modum placebat spectaculum, donec è spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clanculùm in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ, simulatque*

nuces

nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è saltatricibus in simias redierunt; contritísq; personis, dilaceratísque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

Duo quidam, cùm in desertis locis asinum quempiã fortè fortunâ nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum uti suum domum abduceret: nam utrique pariter à fortuna videbatur objectus. Hâc interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accidentem invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit; jussitque, ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

MOR. Nonnulli, postea quàm inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem, abrupto loro, in sylvam aufugerat: illic fortè repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ità pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudâq; territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hanc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidam

um Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem & asinum, (atq; ob id non erat ei difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neq; non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando spretus ab aquila cœpit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adîit, exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel isthìc in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque satìs animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum.

De Satyro & Rustico, *Aniani* Fabula,

Erasmo interprete.

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit, cur ità faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi instructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum

ſum inſlaret, magis etiam admiratus ſciſcitatus eſt, quid hoc ſibi vellet. Uti pultem, inquit, ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à menſa, Quid ego audio? inquit. Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio eſt, cum ejuſmodi homine commune habere hoſpitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SÆCUNDO NOCTIUM

Atticarum Gellii, Apologus *Æſopi Phrygis,* memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò ſapiens exiſtimatus eſt, cùm quæ utilia monitu ſuaſúq; erant, non ſeverè, non imperioſè præcepit, & cenſuit, ut Philoſophis mos eſt; ſed feſtivos delectabiléſque Apologos commentus, res ſalubriter ac proſpicienter animadverſas in mente animóſque hominum cum audiendi quadam illecebra induxit: velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atq; jucundè præmonet, ſpem fiduciámque rerum, quas efficere quis poſſit, haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Avicula, inquit, eſt parva, nomen eſt caſſita; *habitat, nidulatúrque in ſegetibus; id ferme temporis, quo appetit meſſis, pullis jamjam plumantibus. Ea caſſita in ſementes fortè conceſſerat tempeſtiviores: propterea frumentis flaveſcentibus, pulli etiam nunc involucres erant. Cùm igitur ipſa iret cibum pullis quæſitum, monet eos; ut, ſi quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; ídque uti ſibi, ubi rediiſſet, renuntiarent. Dominus poſtea ſegetum illa-*

llarum filium adolescentem vocat, &, Vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréq; matrem; ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium, qui amicos rogaret; ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse; Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodie uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur; Sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine cura sint: cognatos affinésq; nullos ferme tam esse obsequibiles ait; ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: Vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines operâ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unum egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus, inquit, est cedendi & abeundi: fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit; in ipso enim jam vertitur,

titur, cuja est res, non in alio, unde petitur. Atque ità cassita nido migravit: & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerumque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri Philosophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráq; nostrum animum sunt, neque pro nostris, neq; pro nobis ducamus? Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodùm & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriâ, operæ pretium esse hercle puto;

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid exspectes amicos, quod tute agere possies.

Fabula ex *Lamia* [P]olitiani decumpta.

A*Ves olim propè universæ noctuam adîerunt, rogâruntq; eam, nè posthac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potiùs ramis, atq; inter frondes; ibi enim vernari suaviùs. Quin eidem quercum modò enatam pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consiliũ dedit iis, nè arbuscula illi se crederent: laturam enim quandóque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsêre illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum pretulerat, atq; id homines animadverterant: implicitæ ergò repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subîit, quòd salubre illud consiliũ sprevissent.*

sint. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim, consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ catervâ; ut videlicet ab ea sapere aliquando discant: sed opinor frustrà, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam veteres illæ noctuæ reverà sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum; sapientiam verò non habent.

MOR. Bene monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro *Petri Criniti, De honesta disciplina*, desumptus.

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis exstabat. Cucurbita verò, cùm multis pluviis atq; cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere; jam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi; & Vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam; sed ità ad eam respondit, Ego hìc multas hyemes, calores, æstus, variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis, ex *Joanne Ant. Campano* desumpta.

Corvus lupos per ardua montium juga comitatus, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsque fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibúmque secutus: nec minùs luporum, si occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. Non quid agamus semper inspiciendum est; sed quo simus animo, cùm agamus.

Altera de partu terræ, ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes crepturos putabant. Aperitur terra, prodîit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris & ventre, ex *Plinio* desumptus.

Humani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministeriũ negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redîerunt.

MOR. Magnæ res discordiâ pereunt, concordiâ valent.

De *Arione* & Delphino fabula elegantissima, ex libro 16. *A. Gellii.*

Vetus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymneus, terrâ atq; insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit artis gratiâ. Is indè à rege proficiscitur,

ſcitur, terras inclytas, Siciliam atq; Italiam, viſurus. Ubi eò venit, aurésq;omnium mentésq;in utriusq;terræ urbibus demulſit; in quæſtibus iſthìc & voluptatibus, amoribùsq;hominum fuit. Is tum poſtea,grandi pecuniâ & re bonâ multâ copioſus,Corinthum inſtituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amiciorésque ſibi,Corinthios delegit. Sed eo Corinthii homine accepto, navíq; in altum provectâ, prædæ pecuniæq;cupidi, ceperunt conſilium de necando Arione. Tum illum,ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteráq; ſua ut haberent dediſſe, vitam modò ſibi parcerent oraviſſe. Nautas precum ejus harum commiſertos eſſe illatenùs, ut ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent; ſed imperaviſſe,ut jam ſtatim coràm deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus,& ſpe omni vitæ perditâ,id unum poſtea oravit, ut priùs quàm mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſûs illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtánſque in ſummæ puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantûs, cum fidibus ornatúq; omni, ſicut ſtabat, canebátque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periîſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnaviſſe, & dorſo ſuper fluctus edito vectaviſſe, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talémque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat,

sese obtulisse, eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem isthac parùm credidisse, Arionem (quasi falleret) custodiri jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogâsse; ecquid audîssent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse hominem, cùm indè irent, in terra Italia fuisse, eúmq; illìc bene agitare, & studiis delectationibúsq; urbium florere, atq; in gratia pecuniâque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, exstitisse. Nautas stupefactos convictósque ire inficias non quîsse.

MOR. Documento est hæc fabula, plùs aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ; quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habeant pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELII

Phorcensis Apologus lepidissimus.

De Aranea & Podagra.

Aranea, paululùm à texendi opere quietior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic se obviàm præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunq; emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversùm telas suas præpendebat, prætendebátq; retia. Aderant illico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret,

ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tanta rerum omniũ affluentia sola egebat, perturbabatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiam tuguriolum impetrârat: in id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jámque diurno itinere lassescenti torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, non est hujus instituti, quàm convenerint malè membris mollibus, cuticulæ (ut ità dicerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenêre rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodùm ab hero conspectâ, (dii boni) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur, substruúnturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo

 ficedulas,

ficedulas, phasianos, atque eas aviculas, quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea, pauperis casam ingressa, telas orditur, quaquaversùm parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari operi manibus pedibúsq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & , ut dicam breviter, vacua dominatur in aula: *nullas insidias, nullos formidat insultus: imò verò etiam scopis superior omnibus. Non multò pòst podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendiq; libertatem. Placuit tandem hæc utrisq; sententia: Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos; araneam in pauperum tuguria debere divertere.*

MOR. Apologus hic, tametsi ad usos varios accommodari queat, id tamen inprimis declarat, Alium in alio loco fortunatiorem esse: Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas : Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quàm ubi divitiarum minus.

LAURENTII ABSTEMII,

viri elegantiſſimi & amœni ingenii, fabulæ elegantiſſimæ, nuper per clariſſ. poetam & philoſophum *Gargetium* emaculatæ.

Domitius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

Ampridem tuo ſermoni de *Abſtemio*, frequenti literatorum conſenſu, *Pollio* venerande, non invitus interfui, cùm minimè prætextatis, ut ità dicam, laudibus hominem celebrares, adeóque in arcem evaſiſti, ut nemo ſanè (meâ ſententia) eum cumulatiùs laudare potuerit. Mox indè ſecedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris obſervatio emanaret, unde denique amicitia adeò perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quàm ex præclaro ejus virtutis nomine proficiſci, cujus

quidem vis magna & præpotens est. Quamobrem non possum profectò non inspicere ingenium tuum amabile, tuúmq; animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, qui neque ambitione, neque invidiâ, neque aliquo alio livore devincitur. Siquidem omnes, quas mereatur *Abstemius* noster, laudes non transis silentio: imò ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularémque doctrinam ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque idem lepôrum omnium, meritò sit & habeatur. Et ut hæc, clariora luce, non officii gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfectâ verborum concinnitate, perspicacissiméque sententiis scatent. Nam modò dicam de hoc *Apologorum* libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amœnitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor, ut is remisso cujuscunque animo pessum eat, *Abstemióque* (absit invidia verbo) omniùm quàm jucundissimo detrahatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse liquidò constabit. *Vale.*

LAURENTIUS ABSTEMIUS

OCTAVIANO UBALDINO

Comiti *Mercatelli, S. P. D.*

EDiturus hunc *Apologorum* libellum, quem de numero fabularum *Hecatomythium* nuncupavi, multum diúque dubitavi, *Octaviane* Princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimùm dedicarem. Nam cùm tuam in me, non sine plurimis beneficiis, perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere, ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cùm tuorum in me officiorum numerum, divinásque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantâque sapientiâ, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: quâ non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum *Guidus Ubaldus*, clarissimus Dux, & Princeps unus omni laude major, qui opusculum meum, *De nonnullis locis obscuris*, superiori anno ei dedicatum, vultu ità placido & serenâ fronte suscepit, ut sperare meritò possim, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitârunt *Georgius Emus*, pro *Venetis* hìc agens Legatus, non solùm Patriciâ nobilitate, verùm etiam bonarum artium studiis clarus: & *Carolus Vera dus Cæsenas*, Archidiaconus *Cæsenæ*, & *Alexandri Pontificis Maximi* cubicularius, vir omni literarum genere præstans: nec non *Renatus Melioratus*, & *Robertus Ursus Ariminensis*, Juris-consulti clarissimi, nec minùs qui humanitatis vacant studiis eruditi. Hi enim, aliíque complures, optimi harum rerum censores, cùm hunc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab *Abstemio* tuo: cujus mentem animúmque si penitùs posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Nè quis autem inutilem & inanem

inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; quâ intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebus, hujusmodi tabulis, non voluptatis tantùm, verùm etiam utilitatis gratiâ, delectatos. Sedulò dedimus operam, ut seria potiùs quàm jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consultò prætermisi, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ità agrestis esse volui, quin eas aliquâ urbanitate adspergerem, maximè ad Principem scribens: cùm Principes, curarum mole pressi, soleant interdum recreandi animi gratiâ jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII *Proœmium.*

COgitanti mihi varia scriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavêre memoriæ: qui Apologos scripsêre, non postremo loco digni esse videntur. Non modò enim mortalium animos incredibili quâdam afficiunt voluptate; verùm etiam ad res honestas utilésque peragendas suis fabellis magis, quàm Philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ità in legentium animos quâdam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maximè ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendúmque sit ostendunt; ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestásque haud facilè admittit, nisi fuerint aliquâ urbanitate conditæ. Testis quidam orator *Atheniensis*, qui ad *Athenienses* verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, *Ceres*, inquit, *& hirundo, & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit: anguilla autem amnem tranavit.* Quod cùm dixisset, obticuit: interrogantibus autem illis quid *Ceres* egisset; *Vobis inquit, Dea vestra succensuit, quòd eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis.* Quantam vim Apologi habeant ad animos commovendos, cùm multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. *Samiis*, rectorem populi morti addicere volentibus, *Æsopus* hâc fabellâ dissuasit, dicens, *Vulpem quandam fluvium transeuntem, in lacunam fuisse propulsam: unde cùm exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordiâ motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit dicens,* Hæ, *meo sanguine jam plenæ, parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient.* Ità, *O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est; qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient.* His verbis moti *Samii* ab incepto destitêre. Hâc ratione adductus *Tiberius Cæsar* diuturnos magistratus dabat: unde, ut refert *Josephus*, sub eo per viginti annorum spatia per duos tantùm Præsides, *Cratum*, scilicet, & *Pilatum*, est gubernata *Judæa. Non parcit populis regnum breve*, ut inquit *Statius*. *Himerenses Phalaridem*, *Agrigentinorum* Tyrannum,

um, ducem exercitûs sui eligere volentes, *Stesichorus* Poeta hoc Apolo-
deterruit, *Equus, dicens, solus pascebatur in prato; adveniente autem cer-
& pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire:
homo, Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum accendere
miseris. Cùm huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio
abegit: sed* Non ampliùs hominem dorso, non frænum depulit ore.
Ità, inquit *Stesichorus*, *viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem du-
efficietis: hostes quidem vestros punietis; sed huic tyranno perpetuò servi-
tis.* Quibus verbis territi *Himerenses* hujusmodi ducis eligendi consilium
deposuere. Cùm populus *Romanus* à Senatu secessisset, quòd tributum &
militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne *Agrippa Mene-
nius* cum hoc Apologo revocavit? *Olim*, inquiens, *Quirites, humani artus,
ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec ampliùs illi ci-
bum ministrare decreverunt: sed cùm ipsi, quæque alimenta illi denegando,
quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. E-
odem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alte-
rius auxilio indiget; & ut discordiâ intereunt, ità concordiâ valent.* Quâ fa-
bulâ populus revocatus cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igi-
tur non solùm Græci & *Latini* Poetæ, ut *Hesiodus* & *Horatius*, hujusmodi fa-
bulas suis operibus inseruerunt, verùm etiam maximi & celeberrimi Phi-
losophi, ut *Plato, Aristoteles, Plutarchus*, & multi alii, eas plurimùm com-
mendârunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum fa-
cere arbitrati sunt. Quocirca *Omnibonus Leonicenus*, & *Laurentius Valla*,
viri ætatis nostræ doctissimi, paucos *Æsopi* Apologos è *Græco* in *Latinum*
vertêre; quos sibi laudi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubi-
tårunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum mani-
bus quotidie versantur. Non video igitur, cur has componendo fabellas
laude fraudari debeam, quam cæteri *Latini* ex translatione consecuti sunt;
nisi adeò invidi sumus, ut *Latinis* licere non putemus, quod *Græcis* est
cum summa omnium laude concessum.

LAUR. ABSTEMII FABULÆ.

De Mure in cista nato.

MUs in cista natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretque adscensum, reperit epulas lautissimè paratas: quas cùm gustare cœpisset,

Quàm

Quàm stultus inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam! ecce quàm suavioribus hìc vescor cibis!

Hæc fabella indicat, non ità patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absq; aristis nasceretur.

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absq; aristis nasceretur, nè metentium triturantiúmque manus læderet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior, qui, parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

CUm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus, à rustico captus est: quem blandè, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri, qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo verò advolans retia cum textrice per aera portabat. Tum aranea in aere pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quàm justè hæc patior, dicebat, quæ, minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere!

Hac monemur fabulâ, nè viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis

luminis partem tentâsset, qua quietior placidiórque videbatur, reperit eam altiorem, quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutiorémque adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quàm tutiùs, inquit, clamosis aquis, quàm quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hâc admonemur fabulâ, ut minùs verbosos & minaces, quàm quietos extimescamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cùm ejus pulli indè sibi semper surriperentur; Simplicitas, respondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos sæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

Irrisus ab accipitre cuculus, quòd, cùm sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potiùs vermibus terrenis, quàm suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur; vidit paucis pòst diebus accipitrem à rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quàm meliùs tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse & magìs probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De Asino & Vitulo.

Asinus & vitulus cùm in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodalis, inquit, nè hostes nos captivos abducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & êsse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet, nè dominos magnopere mutare formident: modò prioribus deteriores futuri non sint.

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes, juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opiparè assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, Pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, nè putemus nobis in aliena licere quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquátque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese affligtabant, dicentes, Quantò præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum vita tutior est quàm divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricem vestram per saxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriáque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quòd te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, nè in eos excandescamus, qui non suâ sponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodésque, præter unam humilem, parvam, nodosámque: quam ut deformem pusillámq; cæteræ ludibrio

rio habere solita erant. Ædificaturus domum loci do-minus jubet omnes excîdi, præter eam, quæ brevitate & deformitate suâ ædificium indecorum redditura videba-tur. Cæteris excisis, deformis hæc secum dicebat, De te non ampliùs querar, natura, quòd me turpem genueris, cùm formosis tam magna videam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, nè doleamus nos natos esse deformes, cùm ...ltis formositas sæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenso à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multò suaviores, quàm in omni vita, emitteret sonos; cùm potiùs mœstus esse deberet. Cui cygnus, Quia, inquit, neque cibi quærendi curâ ampliùs cruciabor, neq; aucupum laqueos ...timescam.

Hæc fabula admonet, nè mortem formidemus, quâ omnes vitæ præsen... miseriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam consolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens consolabatur, dicens, Nè te afflictes, nè tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, isto longè formosiorem, qui prioris desiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore prosequebatur, non modò verba parentis non admittebat, sed intempestivam alterius meriti mentionem accusabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adsit juvenis ille, quem sibi in virum dare velle se dixerat.

Fabula indicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex uxorum ani... excidere soleat.

De

De Muliere Amatoris discessum flente.

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam viciniâ, cur tam immoderatè fleret; Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona, à meretricibus amari.

De Musca, quæ quadrigis insidens pulverem se excitâsse dicebat.

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quàm magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cùm ignaui sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quòd magìs quàm serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cùm similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia raro, inquit, me lædunt impunè.

Hæc fabula indicat, minùs lædi solere, qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

COnquerente asino quòd cornibus careret, simiâ verò quòd cauda sibi deesset; Tacete, inquit talpa, cùm me oculis captum esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt suâ sorte contenti: qui, si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidã in mari subitâ & atrâ tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum uxi-

auxilium implorantibus, Nescitis, inquit, quid petitis. Antè enim quàm sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferunt, hâc imminente procellâ obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui, absque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.

PIsces adhuc vivi in sartagine ferventi oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exsilientes in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti damnabant consilium quod ceperant, dicentes, Quantò atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ità præsentia vitemus pericula, nè incidamus in graviora.

De Quadrupedibus societatem adversùs aves cum piscibus ineuntibus.

QVadrupedes, cùm bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata exspectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, nè eos nobis socios faciamus, qui, cùm opus sit, nobis adesse non possunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QVidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præstò adfuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse nunc locum

locum cantibus; se in summo luctu & mœrore constitutum matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati, audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogátque; quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit, Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatûs dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miseresco, inquit, tibi cæterisq; qui ad ejusmodi honores perveniunt: quamprimum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum auditúmque, & cæteros sensus ità amittitis, ut pristinos amicos ampliùs non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam, conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno, puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cùm debitũ solvere non posset,

dicere

dicere ſolebat, *Quàm malè vitam meam diſpoſui! Juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.*

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, reſpondit, nî vererer, nè quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus, ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es, fili, inquit, ſi credis cùm ea poſſe convivere; cùm uterq; veſtrûm diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc monemur fabulâ, nè eos nobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

RUſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi lepôris obliviſceretur. Is cùm villam ſuam caſu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, periculū quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitâſti: nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunâ à latere tuo non diſcedunt; turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

1291 29 ... 8119 ...

De Eremita ægrotante.

Insitum est à natura omni animantium generi, ut rei Venereæ libidine incitentur; à qua siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evitaverat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem eâ ætate gravissimè ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potiùs velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, placidum petiit per membra soporem. *Experrectus autem vehementer angebatur, & tamen vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo; sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.*

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

Vir erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem!

sim! in toto enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitûs grat[illegible] ingratus admodum sibi erat) sed nè bona sua dil[illegible], exoptare se dicebat. Mulier sagax, & via[illegible] intelligens, se inquisituram pollicetur. Pauc[illegible] viduam conveniens. Reperi, inquit, tibi viru[illegible] tui sententia: est enim vir prudens, ad res g[illegible] tus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido: etsi enim coitûs appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter subsisterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitûs, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, nè fugiamus, cùm præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimùm, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæmonem

monem culpam conferre, ut se crimine exuant; adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægrè ferens, cùm videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Vide anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit: & cùm interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè veniâ dignos, qui, cùm liberè peccent, fortunam vel dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

T*Estudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeò leves agilésq; ut facilè quôlibet prosilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat quòd se tardum animal, & maximo impeditum onere procreâsset, ut neq; facilè se movere posset, & magnâ assiduè mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunq; vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat, Quantò melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina!*

Hæc fabula indicat, nè ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commoda sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Glíribus quercum eruere volentibus.

G*Lires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverant quò paratiorem haberent cibum, nè victûs gratiâ toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentiâ cæteris longè antecibat, eos absterruit, dicens, Si*

nutricem

nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præsentia intueri, verùm etiam futura longè prospicere.

De Cane & Hero.

Canem quidam habens, qui magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatúmq; solvebat; ligari autem & verberari jubebat à servo; ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Ægrè autem ferens canis se assiduè ligari verberarique, aufûgit: & cùm increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus pastúsq; fuisset, ligatus autem verberatúsque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuêre.

De Avibus Scarabeos timentibus.

Magnus timor aves incesserat, nè scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim in sterquilinio summo labore fabricatam audîerant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cùm eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, nè hostium opes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

Ursus ictus ab ape, tantâ irâ percitus est, ut alvearia, in quibus apes mellificaverūt, tota unguibus discerperet. Tunc apes universæ, cùm domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis ursum invadentes penè necavêre. Qui, ex eorum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quantò melius erat, apis unius

aculeum tolerare, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè meliùs interdum esse injuriam unius sustinere, quàm, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

AUceps tetenderat volucribus retia, largámque illis in area effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur pauca: quibus pastis ac avolantibus, alia pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam exspectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps, amissâ spe multas capiendi, cùm jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantùm fringillam, quæ infelix in area remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIles equum habens optimum emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentiùs quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quàm te impensiùs curat, cùm tibi neq; pulchritudine, neq; robore, neq; velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odorisequum, quo domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriúmque vellicationibus fuerat instructus. Cui canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex verbe-

verberibus illis ſum conſecutus. Per ea enim ſuaviſſimis perdicum coturnicúmque carnibus veſcor.

Hæc fabula nos monet, nè iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causâ conſueverunt eſſe.

De Trabe boum pigritiam increpante.

TRabs, quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: ignoras qua te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, ſuſtinere cogêris. Indoluit trabs, nec ampliùs boves convitiis laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, nè aliorum inſultet calamitatibus, cùm ipſe poſſit majoribus ſubjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo delitiis habita, & ſuavibus largíſque cibis nutrita fuerat; cur caveâ egreſſa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, paſcere poſſim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis delitiis anteponendam.

De Scurra & Epiſcopo.

SCurra quidam calendis Januarii ad epiſcopum quendam divitem quidem, ſed avarum, accedens, numiſma aureum ſtrenæ nomine petîit. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenam dari. Tum ſcurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoq; nimiùm ſibi videri diceret, æreum quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoq; poſſet ab epiſcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater ſaltem benedictione tuâ me pro ſtrena imperti. Tunc epiſcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut te benedicam. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam vilem nolo: ſi enim nummum

areum valeret, eam mihi nunquam profectò concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indignè honoratâ.

INvitatæ ferè omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata; cùm semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabulâ stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potiùs vestium nitorem, præstantiámque formæ, quàm virtutes morésque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum nè unum quidem attigit, quamvìs magnâ affectus fame; quin potiùs ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere torrentem quendam ità imbribus auctũ offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tantâ est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urinâ consperserat, comedisset, cùm aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet, nihil esse contemnendum; cùm nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippióq; insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidiâ, illum beatum reputans, qui continuò optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis malè dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è

pugna

...ua redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius ...amitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, ...tidiano labore durum victum quæritare, & turpiter ...stiri, quàm, post optimos & delicatos cibos, & tantos ...atus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia ...itiis & opibus abundant; cùm vitam eorum longè pluribus periculis, ...m pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

Porcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat. Stulte, inquit, quò properas? ...pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter ...tum sordésq; impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem verò meam comi...bitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm ...tam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem ursi à Venatore nondum capti.

Coriarius ad venatorem accedens emit ab eo pellem ursi, pecuniámq; pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursóq; interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius, animi gratiâ cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorísq; certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cùm illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cùm feram

feram abesse perspiceret, ac nihil ampliùs adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, nè deinceps ursi pellem vendere vellem, nî eum priùs ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

EREMITA quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relictâ seculari militiâ, quam absq; Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neq; prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa ampliùs exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIR quidam, defunctâ uxore, quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assiduè ei prioris mariti virtutes fortiáque facinora objiciebat: cui ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiámque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti partem caponis, quem in cœnam utrisq; coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoq; do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in sylva, cùm se ità irretitum videret, ut nullis viribus se indè posse explicare confideret, murem rogavit, ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum: quod cùm mus promptè fecisset, leonem rogavit, ut filiam suam sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, casu illum pede pressit atque contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quòd ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur; suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens inquit, Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quàm qui resistere volentes turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiscebat, se mollem, & cuicunq; levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres, ex luto multò se molliori factos, in tantam duritiem ignis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est:

Hæc admonet fabula, nè appetamus quod ēst nobis naturâ denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante.

AGricola quidam agrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi cùm ab imperatore suo malè pugnatum esset, non solùm quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militiâ merca[t]uram exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cùm navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed, cùm in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in ea erant, ad unum omnes periêre.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cùm ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurrâ.

ASinus indignè ferens scurrã quendã honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, nè se minùs quàm scurram honorare vellent. Et cùm magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quàm scurra crepitus ventris emitto, eósq; absq; fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quòd immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimùm commendabat, quòd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus

gnatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit. Hunc amnis, & piscibus & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cùm plurima perpetrâsset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissimè pervigili custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alios valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cùm aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissént que voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ, cùm causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficiliùs, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè meliùs ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica, & viri amantissima, ægrè ferebat, maritum adversâ valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, &, ut suum in vi-

rum

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset erepturа, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili adspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto, quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi bene esse quàm alteri.

De Aolescente in funere matris canente.

VIr quidem defunctam uxorem, quæ ad sepulcrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà secum mœstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

De viro zelotypo, qui uxorem dederat custodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se ampliùs nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem nè Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutóq; sacco eos inter herbas pascere, vesperéq; facto, omnes domum reducere,

lucere, quàm uno die impudicam mulierem servare.
Hæc fabula indicat, nullos custodes ità esse diligentes, qui impudicas [mulie]res valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt [me]dici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ) quo[rum] unus inter cætera dicebat, Opus esse clysteribus, si [ve]llet convalescere. Quod cùm vir hujusmodi insuetus [me]dicinæ audiret, furore percitus, medicos domo ejici ju[ss]it, dicens, Eos esse insanos, qui, cùm caput ipsi doleret, [cu]licem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inexpertis, & aspe[ct]u obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famáq; exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cùm lupi canésq; [ve]nissent, peteréntq; à filio quomodo pater ejus se haberet; [il]le per ostii rimulam respondit, Meliùs quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, [q]uos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MVlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impeteba[n]tur, quare esset ità amens, ut quò pluribus majoribúsq; verberibus cæderetur, eò plures præstantiorésq; fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ità dicentis?

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege ligati:
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver advenisset, cogeretúrq; à domino qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indéq; lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis exspectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cùm messes in aream, & indè domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi nè tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidie vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MVres complures, in cavo parietis commorantes, contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat, Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cùm dixisset, & propiùs accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes secum aiebant, Non est, profectò, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cùm sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcinâ pressus

su esset gravi, & salebrosâ incederet viâ, sub onere recibat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans, At ille miser inter verbera hæc secum dicebat, Infelix ego, quàm ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensa servierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœnâ prosequuntur.

De Lupo suadenti histrici ut tela deponeret.

L*Upus esuriens in histricem intenderat animum: quam tamen, quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eam perdendi astutiâ, illi suadere cœpit, nè pacis tempore tantum telorum onus tergo reportaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cùm prælii tempus instaret, portarent. Cui histrix, Adversus lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.*

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversùs inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum

De Mure liberante Milvum.

M*Us conspicatus milvũ laqueo aucupis implicitum, misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisq; dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro laceravit.*

Hæc fabula indicat, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente à Jove, ut suam domum secum ferre posset.

C*Um Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; cochlea ab eo*

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat: Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni in commodo fugiendam.

De Herinaceo viperam hospitem ejiciente.

H*Erinaceus hyemem adventare præsentiens, blandè viperam rogavit, ut in propria illius caverna adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cùm illa fecisset, herinaceus huc atque illuc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat; quandoquidem locus duobus esset angustus. Cui herinaceus, Exeat inquit, qui hîc manere non potest. Quare vipera sentiens sibi locum ibi non esse, illinc cessit hospitio.*

Fabula indicat, eos in consortia non admittendos, qui nos possunt ejicere.

De Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

L*Epus sese dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, At ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpius quàm tu pernicitate tuâ canes eludo*

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè superari.

De sene ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

V*Ir quidam sanctitate præditus singulari, senē quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer insudabat. Cui senex, Obtemperabo, inquit pater sancte, sanctissimis optimisq; admonitionibus tuis.*

nis. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ à consuetis vitiis desistere.

De Agricola quodam & Poeta.

Agricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ita solus vivere posset. Cui ille, Solus, inquit, tantùm esse cœpi, postquam te huc contulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continuò stipantur, tunc solos esse, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

Lupus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidiéq; aliquam ex eis occidebat: quod cùm pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est ovis; opera autem erant lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre filium ad virtutes frustrà hortante.

Pater quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut, derelictâ vitiorum viâ, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant paritura. Cui filius, Frustrà, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te meliùs ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ natura nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

Pastor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cùm pastor animadvertisset, canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis: interfice potiùs lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò, sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

Aries quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim faciléque superaret: quare cùm nullum ampliùs arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietâsset, tam atroci ictu repercussus est, ut ferè moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversariũ ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

Vidua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledictis eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnendæ essent populi voces, hâc arte monstravit. Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio

tio omnes invaserat, ut non solùm pueri, verùm etiam senes hâc re insolitâ moti, asinum animi gratiâ comitarentur. Deinde cùm hujusmodi animal quotidie per urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi: si enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic sermo conticescet.

Hæc fabula indicat, nullam rem esse tantâ dignam admiratione, quæ in diuturnitate temporis non desinet esse miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longè illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis, ut suos filios restituere dignaretur. At illa eum ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum impotens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitavit. Tunc cuniculus, filiorum morte commotus: hanc injuriam minimè impunitam abire permisit: arborem enim, quæ nidum sustinebat, radicitus effôdit quæ, levi impulsu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depasti magnum doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ suâ fretum, imbecilliores debere despicere, cùm aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciscantur.

De Lupo pisce fluvii, Maris regnum affectante.

LUpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis pisces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in superbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offendens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde ampliùs non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longè majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori, quòd, non contentus lacte quod in usum suum filiorúmq; ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibúsq; projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cùm etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currûs stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat deterior, strideret, cùm cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experire volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnā habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè invitabat: ad quem libentissimè accedebant. Volens autē experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis,

tatis, illos tantùm duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cùm fugaretur à cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potiùs leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimã mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis pòst diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eum accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & vulpes à Jove petebant: hæc, ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille, ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ità esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci, & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæteri

teri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advênit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exsilnere; tum demũ innotuit, quantò hic paulò antè irrisus cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico, per vocem hœdi ad Jurisconsultum admisso.

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renuntiari jubet, se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidóque amico plurimùm fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ædes Jurisperiti stabat, & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, auditâ voce hœdi, januam illico aperiens, hominem introire jubet. Tunc rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilésque, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam, formosam admodum, & libidinosam: cujus effrenæ libidini dum satisfacere cupit, ità lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magìs quàm vivo similis videretur: nõ ingredi, non stare, non aliquid opus facere poterat; sed, ut senex qui-

quidam, apricatione gaudebat. Dum ergò in aprico stans loco, calore Solis sese calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant insectati, illàc iter haberent; quos cùm adolescens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum assequi non potuimus. Tunc ait adolescens, Uxorem profectò hic lupus habere non debet: si enim uxori junctus esset, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem esse adeò robustum & fortem, quem nimius Veneris usus non infirmum & debilem reddat.

De Sene Juvenem poma sibi surripientem saxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem sibi poma surripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore descenderet, nec res suas vellet auferre. Sed cùm incassum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio esse virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conspicatus, in vehementem risum effusus est, & senem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis posse depellere. Tunc senex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adversus raptorem mearum rerum nullæ sunt, lapidibus agam, in quibus quoq; dicunt esse virtutem: lapidésque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum descendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luscinia cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUscinia ab accipitre famelico comprehensa, cùm modò se ab eo devorandam esse intelligeret, blandè eum rogabat ut se dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

L*Eo cùm socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, idq; precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo, quantumvìs magno discrimine, unquam relinquat.*

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

C*Ulex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.*

Fabula nos admonet, ut liberos nostros his artibus erudiamus, quæ eos ab inopia valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

L*Eo rex quadrupedũ, adversùs volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam*

con-

inferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cerneret; respondit, Asinus tuba sua clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuêre.

A*Ccipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuêre. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!*

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potiùs quàm extinguenda; ut, dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

V*Ir quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret, rursùsque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.*

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

P*Rætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat: repetundarum damnatus fuerat. Cúmque ægrè ablata restitueret, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate*

voluptate afficiuntur, cùm autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda, nè, illa deponere coacti mœrore conficiamur.

De Sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululùm differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparâsti, toties à me monitus? Et cùm ille, Eam nunquam à se visam antea, diceret; Cùm, inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè jam restant, verùm etiã juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cùm oculos hebescere, auditum minui; cæterósque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quarè ulteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat, ità vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus. Cui sacculus Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS, *in Fabulas* Æsopi, *è* Græco *in* Latinum *sermonem versas, ad clarissimum virum* Arnoldum Foveldam, *Præfatio.*

PRomiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cùm non possem; ad venationem meam, id est ad literas, me converti: & fortè ad manus venit libellus *Græcus* ex præda navali, 33 *Æsopi* fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sic fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si *Octavianum, Marcúm*que *Antonium*, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus: profectò tu, vir literarum amantissimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si quis *Octaviano* aut *Antonio* pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratámque fecisset: ego quoque tibi jucundus gratúsque ero, qui plures quàm triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, &, si fortè hoc te magìs juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt; nec minùs fructus habent, quàm floris. Sed nè donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu, si coturnices veras, quàm has fabulas, malis, rescribe; mittam namq; non modo coturnices, sed & perdices. Ex urbe *Gajeta, Calend.* Maii, *Anno* 1538.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & caper sitibundi in quendam puteum descenderunt: in quo cùm perbibissent, circumspicienti reditum capro vulpes ait, Bono animo esto, caper: excogitavi namque quo pacto uterque reduces simus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuáque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuáq; tua transiliens, & extra puteum evadens, te isthinc postea educam. Cujus consilio fidem habenti capro, atq; ut ille jubebat obtemperanti, ipsa è puteo prosiliit,

ſiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat, exſultabátq; nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco ut fœdifraga incuſaretur, reſpondit, Enimvero, hirce, ſi tantum tibi eſſet ſensûs in mente, quantum eſt ſetarum in mento, non priùs in puteum deſcendiſſes, quàm de reditu exploratum habuiſſes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

V*Ulpes nullum antea leonem conſpicata, cùm illi aliquando ex improviſo obviâſſet, ità conſpectum ejus expavit, ut parùm abfuerit quin extingueretur. Quòd cùm iterum poſtea accidiſſet, ad conſpectum quidem leonis exterrita eſt, ſed non ità ut priùs. Tertiò autem cùm leonem eundem in civitate eſſet intuita, non modò non exterrita, ſed etiam confidenter adiens, cum illo collocuta eſt & confabulata.*

Hæc fabula innuit, quòd conſuetudo & converſatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda ſunt, neq; horrida, neq; formidoloſa videantur.

De Gallis & Perdice.

G*Allos quidam domi ſuæ cùm haberet, mercatus eſt perdicem, eámque alendam, & in ſocietatem gallorum dedit unà cum illis ſaginandam; eámq; galli pro ſe quiſque mordebant abigebántque. Perdix autem apud ſe affligebatur, exiſtimans, ideo talia inferri ſibi à gallis, quòd ſuum ab illorum genere alienum eſſet. Ubi verò non multò pòſt adſpexit illos inter ſe pugnantes, mutuóque percutientes, recreata à mœrore & triſtitia, inquit, Equidem poſt hæc non affligabor ampliùs, videns eos etiam inter ſe dimicantes.*

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt nè à domeſticorum quidem injuria abſtinere.

De Vulpe & capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellecti-nscrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scien-ur fabréq; factum: quod cùm in manum sumpsisset, in-uit, O caput, cum magno sensu factum, nullum sensum btinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi indu-triam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proximè venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim nè quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quòd Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui adfuerant, testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hîc certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quòd ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivitne, an

mortuum

mortuum eſt? prolaturus paſſerculum vivum, ſi ille mortuum reſpondiſſet, rurſus prolaturus mortuum, ſi vivum reſpondiſſet: occidiſſet enim ſtatim ſub pallio clàm, priuſquam proferret. At Deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrùm mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito; & ſive vivum, ſive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere, neque fallere.

De Piſcatore & Smaride.

PIſcator quidam, demiſſis in mare retibus, extulit ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem obſecrabat; Noli me in præſentia capere tam puſillam & minutam: ſine abire, & creſcere, ut poſtea ſic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui piſcator inquit, Ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, ſtolidum eſſe, qui propter ſpem majoris commodi, rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Aſino.

VIr quidem habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſalvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimúlq; corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi juventorũ infeliciſſimo! quid mihi miſero mali evenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inîerat: qui cùm edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Paulóque pòst calidiori edulio allato, cùm vir, iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi adspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Respondente autem viro, Ut edulium refrigerem: Atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, devitandam ejus amicitiam esse, cujus anceps vita est, & non simplex sermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo suam pellem versicolorem extollente, vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quantò ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De fele in fœminam mutatâ.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea miserta cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa, & eorum qui

aderant,

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea, indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabula, scelestos homines, etsi conditionem statúmque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum: postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cùm animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos esse cavendósque, qui à familiaribus quoq; manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

Agricola filios suos videns quotidie litigantes, neq; in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi adferri. Aderant autem filii illìc sedentes. Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum, jussitq; singulos filiorum fasciculum capere atq; confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atq; illis statim faciléque frangentibus intulit, Ità & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis: Sin minùs, ipsa vestra æmulatio atq; seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc innuit fabula, æquè res humanas facere vel concordiâ incrementum, vel discordiâ jacturam.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plùs tribuisset escarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta nè unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum ingravescentes, ab instituto retardantur.

De Homine, quem Canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam circuibat singulos, corrogans curationem; nactúsq; est quendam, qui, cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactũ in sanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, si isthuc fecero, dignus sim, qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, cùm maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animari.

De duobus Amicis & Urso.

DUobus amicis unà iter facientibus fit ursus obviàm: quorum unus perterritus in arborem scandens latuit: alter verò, cùm se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens aures & occipitium olfaciebat; illo, qui stratus jacebat, usquequaq; continente respirationem: ità mortuum esse credens ursus abîit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, nè posthac cum hujusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUo adoleſcentes opſonium à coquo mercati communiter erant. Cæterùm cùm coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacarétque, alter adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui verò habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus coquus, intellectâ adoleſcentum aſtutiâ, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem juràſtis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant arundo & olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus exſpectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, arundo agitabatur reflectebatúrque: olea verò violentiâ ventorum, cùm reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc fabula innuit, eos, qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam, qui in militia ſignum caneret. Is, interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontémq; occidere. Nullum enim unquam ego occîdi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt, Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd, cùm ipſe à meare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe & Vipera.

AUceps quidam sumptis aucupatoriis retibus ad venandum processit, visóque palumbe in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, sperans se illam venari posse. Quod cùm egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus pressit; quæ exasperata dolore hominem immordit. At ille jam deficiens, Me miserum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare; sæpè tamen ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, ejúsque genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captū iri, (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cùm delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit. Delphinus quoq; ad alterum similem ipso metu allisus est: ad quem thynnus respiciens, eúmq; exspirantem videns, inquit, Jam mihi mors non est molesta, videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos, propter quos in calamitate sunt, calamitosos adspiciant.

De Cane & Lanio.

Canis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris, te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

Vaticinator quidam in foro sedens sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domûs ejus effractas esse, omniaque direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens properánsque cursu se domum recipiebat. Quem currentem quidem intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certè tua ipse non divinâsti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes alienis, quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

Ægrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset, præter modum respondit in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoque, inquit medicus, bonum est. Tertiò cùm ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice? respondit etiam, Bene habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

Asinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectóq; lupo, ait, O lupe, en! præ cruciatu morior, futurus esca

sca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modò abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, ut moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus, summis dentibus aculeum mordicùs deprehendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractâque illius fronte, naribus & dentibus, aufûgit; lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id evenisse dicente; quòd, qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merula.

AUceps tetenderat volucribus retia: quod eminùs intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit, se condere urbem: abiîtque longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo: si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit fabula, eo maximè modo rem privatam & publicam destrui, cùm præsides sævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

VIator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarúmq; plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásque: sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes, Jupiter, quod tibi voveram, quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Mare.

PUer quidam, in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: à qua non castigatus, quotidie magìs furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora. Tandem à magistratu deprehensus ducebatur ad supplicium. Matre verò sequente ac vociferante, rogavit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabundâ aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus amorsam evulsit. Cùm mater cæteriq; eum increparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parentem suam impium; Hac mihi, inquit, ut perderer causa exstitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigâsset, nequaquam ad ulteriora progressus nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cùm viderat mare tranquillum, incessit cupido navigationĕ faciendi ad mercatum. Itaq; venundatis ovibus, emptisq; palmularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exoneratâ navi. Paucis pòst diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens inquit, Palmulas iterum vult, quantùm intelligo; ideóque immotum sese ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi, & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat

viderat à leone trucidari. Territus igitur, nè fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, exstruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens eò amplius molestia contrahebat. Quâdam autem vice propiùs stans leoni inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illìc latebat, offendit. Qua ex percussione manus emarcuit, succrevitque sanies, ac febris subsecuta est, breviq; tempore adolescens est mortuus. Ità leo adolescentem occîdit, nihil adjuvante patris sophismate.

Fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit, Quid mirum, si crines qui non erant mei à me recesserunt? illi quoq; recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

ÆSOPI, FABULATORIS clarissimi, Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGUMENTUM.

Sopus fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalitatis in somnis sibi adsistens largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiámque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parùm conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones; quas ità ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis ritè gustaverit, quam viam sequi, quámque vitare debet, in privatis publicísque negotiis, facilè comperiat. Nam inprimis fabulam narrat, tum quid fabula significet compendiosiùs exponit; atque ordinem Alphabeti in *Græco* secutus, qui in *Latino* sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflatâ inter se amicitiâ, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur aquila nidū altâ super arbore instituit: vulpes verò arborem propè inter dumeta catulos collocat. Unâ igitur dierum, cùm vulpes, latibulum egressa, pastum catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognitâ filiorum morte atroci, valde tristata est: & cùm aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes exsistens

stens

[...]lens volucrē persequi nequibat (quod unum miseris ac [im]potentibus datur) aquilā exsecratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in odiū violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus frustū unà cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum: sed vento vehementiùs spirante, nidus, qui ex fœno ac materia exili aridâq; confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quòd qui amicitiam violant, quamvìs eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celsa ex rupe devolans agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cùm corvus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ità implicat, ut indè se jam motu alarum explicare non possit. Hunc pastor, cùm ità implicitum videt, accurrens corvum comprehendit, atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quispiam corvum rogabat, quanam volucris esset; corvus ait, Priùs quidem, quoad animum, aquila fui; nunc verò me corvum esse certè cognosco.

Fabula significat, quòd qui supra vires quippiam audet, hoc solùm efficit, quòd in adversa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem persequebatur. Lepus consilii inops, cùm tempus obtulit, scabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde, cùm aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precatur, nè suum eripiat sibi servum. Aquila, scabronis parvitatem contemnens, coram

ram eo leporem exedit. Verùm ſcabro, ſuæ injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce! aquila ova parit: Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila, ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales Deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut, cùm tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc ſcabro prævidens globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore ſcabrones exſiſtunt.

Fabula ſignificat, quòd nullus porrò contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin cùm tempus datur ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela, cùm alta in quercu ſederet, more ſuo ſola canebat. Eam accipiter cibum quæritans cùm intueretur, repentè advolat, illámq; rapit. At philomela, cùm ſe interituram videt, accipitrem precatur; ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minimè ſit; ſed pro ſaturitate ſua, ut ad majores aves ſe vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè conſpiciens ait, Stultus equidem nimiùm eſſem ſi quem manibus teneo cibum, illum dimitterem amplioris ſpe paſtûs.

Fabula ſignificat, quòd qui omittunt id quod manu tenent, rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimiùm ſunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus ſitientes in quendam puteum deſcenderunt: verùm enim poſt potū cùm egreſſum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo: nam quid ſaluti noſtræ opus ſit probè animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibúſque muro adhærebis: tuas ego ſcapulas cornuáq; conſcendens, cùm

egreſſa

gressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. Huic caper promptè deservivit. Vulpes, suo exsultans egressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servâsse, ei facetè vulpecula inquit, Si eâ, caper, sapientiâ præditus esses, quo pilorum numeru isthæc tua barba referta est, non priùs in puteum descendisses, quàm egressum pensiculatè vidisses.

Fabula significat, quòd homines consilio præditi rerum finem priùs inspiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

Vulpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obviâsset, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cùm adspexisset, pertimuit; sed minimè ut primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit usa coràm disserere.

Fabula significat, quòd res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

Catus cùm gallum cepisset, atque causam quæreret, quî eum comedere posset; illum criminari cœpit, quòd esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, Impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturam, cùm nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domina sua quæstûs gratiâ id quoq; ageret. Enimvero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licèt abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui pravus exsistit naturâ, cùm semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De

De Vulpe sine cauda.

VUlpes ut è laqueo evaserat abscissâ caudâ, cùm pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut, sub communis commodi specie, sibi singula caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaq; ad unam vulpibus congregatis suadet, ut caudam sibi abscindant; differens, caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una ei facetè respondet, Heus, soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidē aliis consulere haud æquum est

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride pisciculo.

PIscator, qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut, dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstûs.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes, cùm sepem quandam adscenderet, ut periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam sentibus perfodit: & cùm graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cùm ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus, Errâsti, vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera capere consuevisti.

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus naturâ datum est obesse potiùs quàm prodesse.

De

De Vulpe & Crocodilo.

Vulpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm Crocodilus multa pro se adduceret, & supra [...]um se jactaret de splendore progenitorum suorum; [V]ulpes ei subridens ait, Heus, amice, etsi hoc tu quidem [no]n dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis jam [an]nis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

Vulpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem [ro]gat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium osten[d]it. Vulpes illud ingrediens in angulo quodam se abscon[d]it. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, ro[ga]nt. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu [ve]rò: ubi vulpes latebat locum ostendit. Verùm enim venatores, re haud perceptâ, statim abeunt. Vulpes ut illos [a]biisse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit. Ligna[r]ius vulpem criminatur, quòd, cùm salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores, verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat quòd homo nequàm, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

Gallos complures cùm quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix eâ injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde cùm

cùm invicem certantes conspiceret perdix, amotâ animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, postea quam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quòd homines sapientiâ præditi moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

V*Ulpes Citharœdi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosâ compositum: quod manibus capiens ait, O quale sine cerebro caput!*

Fabula significat, quòd omnes, corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

H*Omo quidam deum ligneum domi habens eum orabat, ut boni quidpiam sibi tribueret: sed quantò magìs orabat, tantò res domi angustior erat. Demum ille, concitus irâ, deum cruribus prehensis rapit, & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsiliit: quod homo colligens, ait, Perversus nimiùm atq; perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil equidem profuisti; percussus verò & verberatus, boni plurimùm contulisti.*

Fabula significat, quòd homo nequàm si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

V*Ir quidam, cùm cœnam opiparam parâsset, amicum quendam domum vòcavit: ejus quoq; canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus, cùm tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porrò ità me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo: hísq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus verò conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans per fenestram projecit. Ille attonitus, humo assur-*

surgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atq; rogant quàm opiparè cœnaverit. At ille languens ait, Ità potu & dapibus me explevi, quòd cùm exierim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus pennis alas denuo munit: tum aquila volans leporem capit, fértq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes homini ait, Noli hanc aquilam, utì priùs, hospitio habere, nè ceu leporem te aquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor exsistens, cùm finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperétq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atq; inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullúmque thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea, cùm probè effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Leone.

CArbonarius lotorem quendã rogavit, ut quam prætio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor, rem aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi

 esset:

esset: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quòd res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cùm quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illàc cùm audiret, illuc accedit, rogátq; quidnam gemeret: deinde causam gemitûs edocta lepidè ait, Isthic manendum est usq; dum eò tenuis efficiaris, quanta eras cùm intrâsti: nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris littus accedit, atq; saxo quodam superexistens, inprimis tubicinare cœpit; putans, cantu se pisces facilè esse capturum: verùm cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cùm ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis; nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diúq; piscando defessi, fame præterea, & mœrore, quòd nihil cepissent, confecti cùm abire decernunt, ecce! piscis quidam, alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscatores

ns admodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quòd frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidã pauper, cùm ægrotaret, diis vovit, quòd, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitatem illi facilè reddunt. Liber igitur à morbo, cùm boves, quia pauper, non haberet, ossa boum centum collegit, eáq; super altari deponens, lepidè inquit, Ecce! quod vovi votum vobis nunc persolvo. At dii illum, ulcisci volentes, in somniis ei assistunt atq; inquiunt, Ad maris littus pergito: ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave esse sentirent, lætitiâ gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse cùm perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbanè sociis inquit, Animis estote quie-

quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut leviùs quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

R*Anæ mœrentes quòd sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter, earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum sibi dedat. Jupiter, stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cùm ranas devoraret, tertiò Jovem ranæ præcantur, ut regem sævum atq; immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.*

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Cata in fœminam mutata.

C*Ata quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta in formam hominis eam mutavit; quam, cùm longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutâsset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.*

Fabula significat, quòd homo nequàm, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Sene mortem vocante.

Senex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito, mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causámque quamobrem se vocaverat rogat. Tunc senex, Ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

Mulier anus, cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens, si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clàm exportabat. Mulier igitur opththalmiâ curata, cùm nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium pactum quidem non denegat; sed se curatam opththalmiâ esse, id verò pernegat; aiens, cùm cœca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cùm video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quòd homines avaritiæ dediti sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cùm alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primùm vesci cœpit. Cùm verò indies magìs sæviret hyems, bobus quoq; nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quî hìc stamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúsne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ boves jugulavit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios continuâ seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cùm igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cùm quisque facilè hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat, Siquando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desîit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à cane morso.

HOmo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam ei obviàm factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis, qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter arride

venust-

...venustissimè inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequàm incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus amicis & Ursa.

AMici duo, dum rus viarent, ursa eis obviàm occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem adscendit: alter, cùm ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, utì mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Cùm nec ore aut naso respiraret, ursa, eum exanimatum existimans, abîit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere) Alter deinde, ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar ampliùs.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui, cùm est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coëmerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui verò habebat, se non accepisse jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait, Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidam, gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in navi navigabant. Et cùm alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi,

alter in prora consedit. Ortâ autem tempestate, cum navis periclitaretur, qui in prora sedebat rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi prius deberet: & cum gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minimè est: si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpiùs eligit.

De Canna & Oliva.

QUarum esset fortior, durior, & magìs resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò pòst turbine vehementi adspirans ventus radicitus evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans salutem facile est assecuta.

Fabula significat, quòd potentioribus sine controversia mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cum bovem arentem prospiceret, illum præ se, quæ nihil agebat, contempsit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi, quippe in puteum si caderes, non tuam inscientiam, sed me Fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd sæpius in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus & Cato.

DOmo quâpiam quòd perplures forent mures catus præsentiens illuc accessit, atq; nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comêdit. Verùm mures cùm se indies consumi perspicerent, ad unum coacti, inquiunt secum, De cætero inferiùs non est descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hìc superiùs manendum, quò catus adscendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè perspiciens, ut catum cognovit, haud infacetè ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non ampliùs fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium simia ità appositè saltavit, quòd omniũ ferè consensus rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in fovea sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hìc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cùm tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, cùm fortuna te extulisset, dominari cæteris jam te putas dignam.

Fabula significat, quòd qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgò ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cùm vexaretur, ad fontẽ proficiscitur: dúmque potat, suam in aqua perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum, & ramositate;

mositate; deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hac dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum persequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longè anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, ac leonis in animo stare robur) Quousq; igitur leo per campos secutus est cervum, eum assequi non potuit: casu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non posset, à leone captus, cùm se moriturum videret, Heu me miserum, inquit, qui, cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuò depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat missúmque faciat, cùm non sit grus, nec specie anser, sed pelargus avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens, ait, Quæ dicis, haud me fugiunt: nam qui sis probè teneo. Sed cum his simul captus cùm sis, cum his quoq; simul est moriendum.

Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœnâ plectitur cum illis.

De Agno & Lupo.

AGnus in domo bene clausa exsistens, cum lupum ad se venientem perspicit, illũ convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu, sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis constitueretur,

-atur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorũ hinc inde collectis se decoravit, ut speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indignè ferentes, quæq; suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miseranda voce clamabat, Nè abs re ac frustrà occidere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contrà reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd, cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd graviori pœnâ digni judicandi sunt, qui, cùm ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipse ferrum cudebat, continuè dormiebat: cum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta, ceu ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, cum dentes moveo, statim surgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censurâ sunt coercendi.

De Mula quadam.

Mula quædam nimio hordeo pinguis effecta nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm pòst contigit, quòd oportuit mulam quantùm potuit currere: sed cùm cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos non agnoscunt; sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cùm eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundémq; in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoq; defertur. Thynnus conversus, cum delphinum exspirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quivis adversa leviùs fert, cùm adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

Medicus quidam, cum quem curaret ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerunt; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

Auceps aucupatum calamis viscóq; tetendit; & cum turdum canere arboris super ramum adspexit, ut

eum

...um caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pe... altero viperam calcavit: morsúsq; ab ea, cùm jam ob ...enenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemu...it, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est ...ucupatus!

Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab ...lio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cùm quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantùm ...test fugit, usquequo ad locum, nè videatur, salvus deveniat: atq; ibi testes excîdens in venatores, cùm sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quòd sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero oves pascente.

PUer quidam, cùm oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cùm pluries puer id joci causâ fecisset; ecce! cùm lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, seriò clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cùm minimè occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Hæc fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cùm carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens, atq; carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quàm magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! hanc decuit eſſe avium regem, Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modò vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magnâ voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adve[illegible] ſæpiùs incidunt.

De Cane & Lupo.

Canis cum ante aulam dormiret, lupus ſuperveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis, nè eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi lupe, nunc me occidere noli. Nam, ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opiparè manducans, atq; pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus, his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cùm canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quòd ſapiens, cùm vitat periculum, ab illo poſtea continuè cavet.

De Corvo ægroto.

Corvus cum ægrotaret matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater citò reſpondit, Quem deorum tibi fore propitium

itium putas, cum nullus sit, è cujus aris sacra non raperis?

Fabulà significat, quòd qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem, qui plus carnium deferebat. Itaq; quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cùm ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, parúmq; stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum ampliùs, ut te perspiciat, animal clàmore movebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

LEo, cùm senuisset, nec victũ sibi quærere posset, viam machinatus est, quî alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, visitandi gratiâ, ad eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidisset, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exteriùs stans rogat. Et leo blandè respondens ait, Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, egredientium vestigia nulla.

Fabula

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia provi- det, illa facilè devitat.

De Leone & Tauro.

Leo ingentem taurum per insidias sequens, cùm propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occîdi; hodie mecum, si placet cœnabis. Taurus leoni morem gerens ut discubuerat, cùm multos lebetes, nec non magnos & plures obeliscos paratos, conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abîit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret, rogavit. Ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

Leo, asinus, & vulpes conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cùmq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cum eam in tres partes equales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione deposuit eum, mandavitq; vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

Leo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

um, quòd filia bestiæ nubat. Cùm illum leo torvè adspi-rrit, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, cupere ei filiam nuptum dare, modò dentes & ungulas prius cædat evellátque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cùm ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando prosequitur.

Fabula indicat, quòd qui inimicis se committit, de facili perit.

De Leæna & Vulpe.

LEæna cùm à vulpe sæpe exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum sanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

LUpus in gutture osse retento cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cùm os è gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simúlque acuens dentes, ait, Satìs pretii tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quòd apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cùm agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissimâ manu, sed causam quæsivit, quò jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abundè jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi pascendo devastâsti. Agnus inquit, cùm dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licèt tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo; agnúmque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cùm ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantúque significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum ungibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quòd si prosperis nimiùm fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominem frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nuntiatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quòd homines nequàm corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De Formica & Columba.

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, super arborem fonti imminentem sedens, cùm formicam aquis urni conspiceret, ramulum ex arbore rostro continuò frangit, & sine mora dejicit in fontem: ad quem formica si applicans, ex aquis in tutum se recepit. Obiter auceps quidam advenit, & ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedum alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum strepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evasit.

Fabula declarat, cùm bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debere eos, qui participes sunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

Vitulus cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine sis major canibus, & pedum celeritate cursu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratiâ, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit, subridens, Quoniam, fili, licèt quæ dicis omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula declarat, quòd qui naturâ timidi sunt, apud eos nulla valet hortatio.

De Ape & Jove.

Apes, quæ ceræ mater exsistit, quondam accedens ut diis sacra faceret, Jovi donum obtulit mellis: quâ oblatione Jupiter lætus, jussit ei concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, is simul ac pupugero eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Jupiter

 ambi-

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi sit, quòd, quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce tantum bibi, tantum comêdi, tantum me lavi, quòd jure satura mori possum.

Fabula significat, quòd prudentis est, id pótenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus, cùm bona patris consumpsisset, soláque vestis remansisset, visâ ante tempus hirundine, æstatem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuo ortâ, cùm immenso cruciaretur frigore, visâ rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti!

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, Plùs quàm opus esset se sudâsse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore, medicus quoq; ait. Tertiò ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset; inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait,

...it, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis ...m quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret; ...le æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura ...optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures ...stare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi suum quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illum suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justúmque, omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens cùm ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripa consedit. Cujus Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, illáne esset quam perdiderat, rogavit. Quam cùm suam esse assereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quòd quantò Deus propitior est probis, tantò improbis exsistit infestior.

De Asino & Jove.

Asinus olitori cuidam serviens, cùm parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaque Jupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem asinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujusmodi; secundò Jovem precatur, ut alteri deserviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens, Heu me miserum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur!

Fabula significat, quòd priores dominos tunc servi desiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt; ubi cùm de miseria ipsorum innata dolerent, gemeréntq; quòd vita eis, quàm cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos usq; persequerentur) decernunt meliùs sibi fore semel mori, quàm in vita tam misera diutiùs permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyùs tendunt, ranæ, quæ super stagni ripa adstabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, séque aquis submergunt. Quam rem cum lepus quæ præibat conspicatur, reliquis ait, State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquidò videtis, animalia quàm nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cùm miser miseriorem aspicit, suam æquiùs miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, séq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum ascendit,

ſcendit, ac cum medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens ingemuit, ejúſque miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quòd cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis contentus eſſe debet potiùs, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

ASinus quidam pede altero ſentem calcavit, claudúſq; factus, cum lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior quidem è dolore: ſed ex quo opus eſt, ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miſerum! exclamat; jure hoc patior (deplorandóque reiterat) qui cum eſſem coquus, medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quòd, quam quiſque novit, in ea ſe exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream eſſe illam, occîdit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quòd plùs habendi cupiditate id ſæpe perdimus, quòd habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exſiſtens, cæteris animalibus clamando, cum profiteretur ſe medicam eſſe, pharmacorúmq; peritam, ei vulpes venuſtiſſimè ait. Qui alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quòd alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens, ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, arreptâ securi, serpentem, ut occideret, persequitur; vibránsq; securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle, ad reconciliandam inter se amicitiam, vocat serpentem. At serpens sub petra latens sibilando ait, Frustrà laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum ego me sine cauda adspexero, & tu tui filii sepulchrũ, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd, cùm injuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes Gallinarum tugurium ingressa, cùm gallinam nido ægrotantem adspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, Me lusculè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula indicat, quòd inimicorum præsentia nimiùm est molesta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâsset, votum Mercurio vovit, quòd, si quid reperiret, ejus rei medium ipsi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylísq; refertam: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comêdit. Deinde templum Mercurii ingressus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc persolvo tibi.

Nam

am quas equidem res adinveni, earum tibi offero me-um, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quòd homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

Leo & homo, cùm semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ currunt columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens it, Hîc videre licet, quantò homines leonibus ac feris mnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo promptè spondens inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quòd homines jactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nquam tentârunt.

De Vulpe quadam.

Vulpes cùm racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mæstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimiùm sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

Puer quidam ruri venabatur locustas; & cùm scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in utramque partem cogitat, is, quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De Venatore & Perdice.

Venator quidam cùm quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondit, Nunc eò te magis occîdi dignam judico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

Testudo, cùm ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd quàm tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed judicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, qua & locum, & cursûs terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentiâ semotâ, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulùm quievit, somno excitatus, quantùm pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur

De Salice & Securi.

Securis cùm salicem caderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem faciliùs finderet. Quàm rem præsentiens salix, gemens ejulánsq; ait, Non tantùm de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantùm de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in adversis, non veri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clàm auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cùm nter accepisset, nec filium castigâsset, rursus puer al- vestem clàm abstulit, atque matri quoque detulit. am cùm mater etiam libenter accepisset, puer casti- tione carens, cùm plura indies ac majora accrescenti- annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti us, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed, cùm locum justitiæ duceretur, eúmque mater gemebunda queretur, impetratâ veniâ ut matri ad aurem unum qui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri atris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem ntibus ei abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, ala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum su- ra modum criminabantur, non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrùm sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est, & causa. Quippe si me castigâsset, cùm ei librum detuli, quem socio è scholis primum clàm abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

P*Astor quidam juxta littus maris pecudes pascens, cùm mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cùm in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuò cum*

cùm oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendenti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula indicat, quòd usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica & Malo arboribus.

P*Unica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter se variis & acerbis contentionibus certâssent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens accessit ad eas, atque inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est: quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.*

Fabula significat, quòd minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & Matre.

T*Alpa cacum animal naturâ est. Hac aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parùm pòst rursum ait, Excelsam adspicio fornacem. Tertiò item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, utì percipio, non solùm oculis, sed naso & auribus orba exsistis.*

Fabula indicat, quòd homines jactabundi, cùm magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

V*Espa semel & perdices siti concita, cùm simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespa verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihilò minùs præstant. Itaque satiùs est mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.*

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

Cum Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæq; pro viribus suis. Verùm ..im serpens rosam legit, illámque ore tenens, Jovi obtulit, At Jupiter, ut eum adspexit palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id ..udquaquam facio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis quivis ..iens sibi persuadere debet.

De Simia.

Simia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè ..trit: alterum verò odit negligítque. Contigit autem, quòd, qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

Pulex cùm quendam morsu aliquando stimulâsset, captúsque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant; nec eum occidere velit, cùm multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens inquit ei, Eò magìs meis necaberis manibus, quoniam nec multùm nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licèt parùm vel multùm delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

Pulex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illúmque morsu acriter pupugit. Quâ punctione

ctione homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercule malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti.

Fabula declarat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis aut otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neq; segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Quâ re auditâ, formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, nè frigore conficiaris.

Fabula declarat, quòd qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quandoq; non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, cum nec juvenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anûs consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ità illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absque summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus exsistit, quàm fœminis carere, & maximè junioribus, nisi penitus obrui se velint.

Aliæ

Aliæ item aliquot ÆSOPI fabulæ è Græco in Latinum versæ, *incerto Interprete.*

Impossibilia promittens.

VIr pauper ægrotus & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, Et ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, Putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc à me repetant?

Fabula significat multos facilè polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur: æstate autē siccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundū invenerunt puteum. Quo viso, alter alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hîc aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & gallus, initâ societate, iter faciebant. Vesperâ autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavata. Cum gallus, ut assolet, noctu cantâsset; vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descendere rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille aperuisset, descenderet:

deret; illâ quærente ut ipsum vocaret, canis statim prosiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo & Ursus.

L*Eo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utrosque percurrendo, rapuit, fugiénsque abivit. At illi videbant quidem ipsam; sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia vulpi laboravimus.*

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

V*Espertilio, rubus, & mergus, initâ societate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque vespertilio argentum mutuatus projecit in medium: rubus vestem secum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempestate autem vehemementi obortâ, & navi eversâ, omnibus perditis, ipsi in terram evaserunt. Ex illo igitur mergus littoribus semper assidet, num quòpiam æs ejiciat mare. Vespertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium vesti inhæret, sicubi suam cognoscat quærendo.*

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pavo & Monedula.

A*Vibus creaturis regem, pavo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed, si, te regnante, aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres.*

Singularis agrestis & Vulpes.

Singularis agrestis super quadam sedens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nullâ propositâ necessitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit; sed potiùs paratis uti.

Fabula declarat, adversùs periculum paratum esse oportere.

Cassita.

Cassita laqueo capta plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquãdo cervo ait, Pater, tu & majores & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quòd, cùm canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

Avarus quidam, cùm omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam ĩnfodit, unà defosso illic & animo suo & mente, atq; quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc cùm quidam vidisset sic plorantem, & causam audivisset, Nè sic inquit, ô tu, tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neque cùm aurum erat utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

A*Nseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cùm mansissent, capti fuerunt.*

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facilè fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

T*Estudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; indè demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.*

Fabula significat multos, quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

C*Erva, altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagitârunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.*

Fabula significat, sæpe, quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia.

Cerva & Leo.

C*Erva venatores fugiens in speluncã ingressa est. In leonem autem ibi cùm incidisset, ab eo comprehen-*

ſa eſt: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens in ferarum immitiſſimam incidi.

Fabula ſignificat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

C*Erva venatores fugiens ſub vite delituit. Cùm præteriîſſent autem parumper illi, cerva prorſus jam latêre arbitrata, vitis foliis paſci incepit. Illis verò agitatis, venatores converſi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod ſub foliis occultari, ſagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, Juſta paſſa ſum: non enim offendere oportebat, quæ me ſervârat.*

Fabula ſignificat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus & Leo.

C*Um aſino gallus aliquando paſcebatur. Leone autem aggreſſo aſinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Ut verò procul hunc proſecutus eſt, quò non ampliùs galli perveniebat vox, converſus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat, Me miſerum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratiâ in aciem irrui?*

Fabula ſignificat, pleroſque homines, inimicos, qui ſe de induſtria humiliârunt, aggredi, atque ità ab illis occidi.

Olitor & Canis.

O*Litoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteum. Ratus autem canis eum acceſſiſſe, ut ſe inferiùs magìs obrueret, converſus olitorem momordet. Hic autem cum dolore reverſus, Juſta, inquit, patior: nam cur unquam ſui interfectorem ſervare ſtudui?*

Fabula in injuſtos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; significas enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem, me omnino aversatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens ad hæc inquit, Sed cùm hæc dicis, scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm observâsset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occîdit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potiùs.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unàque cum canibus nutrivit. At cùm adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cùm canes autem aliquando non possent

assequi

assequi lupum, atque ideo reverterentur; ille sequebatur ut, cùm ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, ut lupus: indè redibat. Sin autem lupus extrà non rapuisset ovem, ipse clàm occîdens, unà cum canibus comedebat: donec pastor, cùm conjectâsset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occîdit.

Fabula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

De Leone & Lupo.

L*Eo, cùm consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neq; ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantũ profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentũ pro te à medico quæsivi & didici? Cùm antem leo statim ut medicamentũ diceret imperâsset; illa inquit, Si, lupo vivente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.*

Hæc fabula innuit, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

M*Ulier quædam virum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cùm observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros levatum, in sepulchretum allatum deposuit, & abivit. Cùm autẽ ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchreti. Ille autem cùm diceret, Quis est qui*

pulsat januam? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer; tristem enim me reddis, cùm cibi, non potûs meministi. Hac autem pectus plangendo, Hei mihi misera! inquit: Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solum non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula indicat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantûs, alterum mensa gratiâ. Cùm autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat, & discernere tempus non permisit utrumque: cygnus autem pro ansere abductus cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula indicat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentiâ ejus qui priùs habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula indicat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem cornix ei dixit, Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum verò corpus etiã hyeme durat.

Fabula indicat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestra quadam pendebat: Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die sileret, nocte caneret,

caneret. Cùm autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cùm nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

R*Vstici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis, vos canitis.*

Hæc fabula indicat, omne intempestivè factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

M*Vlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evênit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporiùs eas excitabat.*

Fabula indicat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

M*Vlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum indè faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci ait, Tu, quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?*

Fabula innuit, multos, magna promittentes, nè parva quidem facere posse.

Agricola.

A*Gricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-*

bat. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur terra mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam, si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te tunc me Fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

D*Uo quidam unà iter faciebant; & cùm alter securim reperisset, alter, qui non invenit, admonebat ipsum nè diceret,* Inveni, *sed* Invenimus. *Paulò pòst autem, cùm aggrederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habebat, persequentibus iis, ei qui unà iter faciebat dixit,* Periimus. *Hic autem ait,* Perii *dic, non* Periimus: *etenim & tunc, cùm securim invenisti,* Inveni *dixisti, non* Invenimus.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

D*Uæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno, & procul à via; altera in via parùm aqua habens. Verùm cùm quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmissimè se teneri hujusce loci consuetudine; quousque obtigit currum prætereuntem ipsum confringere.*

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes citiùs mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

I*N mellarium ingressus quidam, absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus ut alveolos vidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. Apes autem à pastu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutiebant, pessiméq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ ani-*

...imantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me verò satagentem vestrî percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non ...ere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem ...scopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando ...tura nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare à vehementi concitatum vento elevari supra ...dum, atque hoc submerso pullos perdi. Hæc autem re...rsa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ, terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè est ...fidius!

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo, ignaros ...multò graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incautè in retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis, qui circa locum habitabant, id facere videret; increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cùm esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cùm autem pervenissent ad Sunium, Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem eversâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferens. Ut verò in Piræo fuit, Atheniensium navali, rogavit simium, an genere esset Atheniensis? Cùm autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret? Ratus autem simius de homine eum dicere ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At Delphis, tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occîdit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Muscæ.

IN cella quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cùm autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum, transformatus in hominem: &, visâ statuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cùm dixisset Drachmâ: risit. Et quanti Junonis ait? Cùm dixisset, Pluris; visâ & suâ ipsius statuâ, ac opinatus (cùm nuntius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius verò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresias.

MErcurius, volens Tiresiæ vaticiniũ an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsum in urbem similis factus homini, & ad ipsum divertit. Boum autem amissione renuntiatâ Tiresiæ, ille assumpto

*Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conside-
urus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit.
rcurius autem, primò vidisse aquilam à sinistris ad
xtram volantem, dixit. Hic non ad se id esse cùm di-
sset; secundò cornicem super arbore quadam sedentem
dit, & modò superiùs aspicientem, modò ad terram de-
utam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc
nix jurat per cœlum & terram, si tu velis, meas me
epturum boves.*

Hoc sermone uti quispiam poterit adversùs virum furacem.

Canes.

H*Abens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Cæterùm si quando vena-
us caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps
àcum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico,
illi objiciente, quòd ipse quotidie laboraret, ille nihil
ciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse ait,
on me sed herum reprehende, qui non laborare me docu-
, sed labores alienos comêsse.*

Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, ùm eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Uxor.

H*Abens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ità afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò pòst diebus, eâ reversâ, rogavit quomodo adversùs illos habuisset. Hæc verò cùm dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odîsti, qui manè greges agunt, serò autem redeunt; quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?*

Fabula indicat, sic sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus

Hœdus & Lupus.

Hœdus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucundè moriar, cane tibiâ primùm ut saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes cùm audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus hœdo inquit, Merito hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

Cancer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cùm sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam, qui, propriis derelictis exercitiis, ea quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

Citharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, contrà resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verùm elatus super hoc cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad se ostendendum, cùm malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex rhetoribus quosdam qui in scholis videntur esse aliqui, cùm ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

Fures in domum quandam ingressi nihil invenerunt, nisi gallum; atque hoc capto abîerunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt

nt, *Sed propter hoc tantò magìs occidêris: illos enim excitando, furari nos non ſinis.*

Fabula indicat, ea maximè pravis eſſe adverſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix & Corvus.

Cornix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur utì futura dicens, conſpicata viatores quoſdam prætereuntes, ivit per arborem quandam, ſtánſq; valde crocitavit. Illis autem ad vocem converſis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit, Abeamus, heus vos: cornix enim eſt quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præſtantioribus certantes, prætetquam quòd non ad æqua perveniunt, riſu quoque dignos eſſe.

Cornix & Canis.

Cornix Minervæ ſacrificans canē invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid fruſtrà ſacrificia abſumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui cornix, Ob id magìs ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis proſequi.

Corvus & Serpens.

Corvus cibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cùm ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, corvus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in vitum, qui ob theſaurorum inventionem de ſalute periclitatur.

Monedula ac Columba.

Monedula, in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbavit ſeſe, ivitque ut & ipſa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cùm aliquando oblita vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eáque privata eo cibo rediit ad monedulas rursum: & illa, ob colorem cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse; considerantes avaritiam, præterquam quòd nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

Monedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suúmque nidum se contulit. Circumvoluto verò ramis vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incautè meâ me vitâ privavi.

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cùm se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

Jupiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm verò, solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

Jupiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solùm indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic verò primùm indigne ferens contradicebat: vehementiùs verò eo instante, ait, Sed ego sanè his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur; sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè evenit, omnia orta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans omnia animalia accipiebat: solâ verò testudine tardè profectâ, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesserat. Cùm hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potiùs apud se vivere, quàm apud alios lautè.

Lupus & Ovis.

LUpus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus jacebat. Cibi verò indigens, visâ ove, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa, recognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu & cibo me utêris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis invocârunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, & cum quibus præliemini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica homo olim fuit: hic agriculturæ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autem, indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm cùm mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravos, etsi maximè speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio, in terram cùm cecidisset, à mustela captus est, & cùm occidendus esset, pro salute rogabat. Hâc verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse; & sic dimissus est. Deinde autem cùm iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, nè voraretur, orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissus est: atque ità evênit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundùm littus quoddam iter facientes iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cùm verò à vento lata sarmenta propiùs forent, non navem ampliùs, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cùm sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustrà quod nihil est, expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus sylvestris.

ASinus sylvestris asino viso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corpori

[corpo]ris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cùm vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non ampliùs beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

A*Sini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri a laboribus, cùm mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illìc & circumstando mingunt.*

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

A*Sinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterùm visâ vulpe, tentavit et hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quòd & timuissem, nisi rudentem audivissem.*

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt, aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

A*Sinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam; Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hìc tempore, quanto nos, fuisses, cùm, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?*

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cùm ipse majoribus facilè resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus prateriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantùm viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cùm dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

GAllina, serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cùm eam vidisset, ait, O demens, quid hac nutris, qua, cùm excreverint, a te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licèt afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

CUm primùm visus est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usque ut ad eum accederent. At intellecto paulò pòst, bellua non inesse bilem, eò contemptiùs ivêre, ut frana ei imponerent, et pueris agendũ traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens, à multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit. Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset.

Fabula significat, eos qui priùs invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeò ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines, ob vehementes alacritates inconsultò res aggredientes, injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba, in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix verò eâ auditâ ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos, qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, alterâ mortuâ, præficas conduxit. Cùm verò altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ verò, quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Nè mirare filia, si hæ itâ lamententur: nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus, stratâ sub quercu veste, ascendit, & fructum decutiebat. Ov-

verò inter edendum glandes, nescia, & vestes unà devorârunt. At cùm pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vellera ac vestes præbetis; à me verò, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

B*Vbulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum; lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Vbi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit, ostenderet, hædum in sacrificium oblaturum. Cæterùm proficiscens in quercetum quoddam, invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in cœlum ait, O domine Jupiter, promiseram tibi hædum me daturum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.*

Fabula in homines infortunatos, qui, dum quidpiam amiserint, precantur ut inveniant: cùm invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

S*Vper petra aquila sedebat, leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagittâ, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cùm vidisset, Et hoc mihi, ait, altera mœstitia, quòd propriis pennis interеam.*

Fabula significat, durum esse, cùm quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

Q*Vi sub cœno celabatur vermis, super terram egressus, dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæan deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsũ claudũ non curas*

Fabula indicat, nisi præstò experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gallina

Gallina auripera.

Gallinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam, aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vitula.

Lupus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Desine plorare: sin minùs, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus seriò loqui aniculam, exspectabat ad multam horam; sed cùm advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

Culex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè sum te fortior. Si vèrò vis, veniamus ad pugnam. Et cùm tubâ cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius læves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est; culex autem, victo leone, cùm sonuisset tubâ, & epinicia cecinisset, evolavit. Aranea verò vinculo implicitus, cùm devoraretur, lamentabatur, quòd cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur

Fabula quadrat in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello *Poggii* Florentini, *Oratoris eloquentissimi.*

De Pigritia Adolescentis.

B*Onatius adolescens facetus è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cùm socii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur; subridens respondit, Litigantes discrepantesque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestigio, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, Quiescendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendúmque corporis quieti, neq; semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur: ità ut cùm diutiùs disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, exspectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardius, exspectans litigii finem.*

De Gallo & Vulpe.

E*Suriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderant, ad gallum blandè accessit; quem comiter cùm salutâsset, Quid in excelso agis? inquit. Nunquid non audîsti nova hæc recentia tam salutaria nobis? Nequaquam cùm Gallus respondisset; Atqui prænuntia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ità ut, omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri ampliùs queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quò velit securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adfers nuntium, & mihi gratum: & collum altiùs protendens, prospecturóque longiùs & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? vulpes*

les cùm dixiſſet; Duos, inquit, magno curſu, ore patulo, advenientes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit: mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & ſimul cœpit abire. Huic gallus, Quónam fugis, aut quod times? ait. Siquidem pace conſtitutâ nihil timendum. Dubito, inquit vulpes, an canes iſti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo eluſus eſt dolus.

De muliere obſtinata, quæ Virum pediculoſum vocavit.

M*Ulier quædam è noſtris admodum viro contraria, ſemper verbis ejus objurgando refragabatur, perſtans in eo quod cœperat, ità ut ſuperior eſſe vellet. Habitâ ſemel cum viro gravi altercatione, maritum pediculoſum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens, ac calcibus. Quò magìs cædebatur, eò plùs illa pediculoſum appellabat. Vir tandem verberando laſſus, ut uxoris pertinaciam ſuperaret, per funem in aquæ puteum demiſit, ſuffocaturum ſe dicens, niſi verbis ejuſmodi abſtineret. Inſtantiùs perſeverabat etiam in aqua ad mentum uſque conſtituta, verbum illud continuans. Tum vir, nè ampliùs loqui poſſet, in puteum demerſit, tentans ſi eam mortis periculo à verborum pertinacia poſſet avertere. At illa, loquendi facultate ademptâ, etiam dum ſuffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus ſuper caput erectis, atque unguibus utriuſque pollicis conjunctis, ſaltem quo potuit geſtu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi conſueverant.*

De eo, qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

A*Lter, uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversùs aquam proficiſcitur. Tum quidam admiratus, cùm deorſum ſecundùm aquæ curſum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ità enim, dum vixit, difficilis ac moroſa fuit, reliquarúmque moribus contraria, ut nunquam niſi contrario & adverſo flumine, etiam poſt mortem, ambulet.*

De Sacerdote, qui Caniculum ſepelivit.

E*Rat ſacerdos ruſticanus in Thuſcia admodum opulentus. Hic caniculum ſibi charum, cùm mortuus eſſet, ſepelivit in cœmeterio. Senſit hoc epiſcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, ſacerdotem, velut maximi criminis reum, ad ſe puniendum vocat. Sacerdos, qui animum epiſcopi ſatìs noverat, quinquagin-*

ta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris, si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vita, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est? ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciénsque egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite, qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum, querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabátque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conventuram inter eos concordiam. Paruit Eques. Et cùm Religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multò plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata exstiterunt.

Facetissimum de Sene quodam, qui Asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos, qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent; cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenera, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes culpârunt stultitiam senis, quòd adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paulu-

lum

lum verò progreſſus, audivit alios ſe culpantes, quòd parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam ſervum poſt ſe traheret, ipſe (qui pater erat) aſello inſidens. His verbis permotus, filium ſecum aſello ſuperimpoſuit, hoc pacto iter ſequens. Interrogatus autem ab aliis, an ſuus eſſet aſellus; cùm annuiſſet, caſtigatus eſt verbis, quòd ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minimè aptè ad tantum onus, cùm ſatìs unus ad ferendum eſſe debuiſſet. Hic homo perturbatus tot ſententiis, cùm neque vacuo aſello, neque ambobus, neque altero ſuperimpoſito, abſque calumnia progredi poſſet, tandem aſellum pedibus junctis ligavit, atque baculo ſuſpenſum, ſuo filiíque collo ſuperimpoſitum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem ſpectaculi ad riſum effuſis, ac ſtultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, ſuper ripam fluminis conſiſtens, ligatum aſinum in flumen dejecit, atque ità amiſſo aſino domum redîit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini ſatisfaciens, aſinum perdidit.

De Homine, qui in ſomniis Aurum reperiebat.

A*Micus quidam noſter aurum à ſe repertum noctu per ſomnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide nè tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in ſtercus cecidit. Cùm ſomnium narrari poſceremus, Vicinus, inquit, noſter ſomniavit, ductum ſe à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cùm multum reperiſſet, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, ſed ſigna locum, ut cognoſci à te ſolo queat. Cùm alter, quo ſignaculo uteretur, peteret; Caca hìc, inquit dæmon, nam hoc maximè modo nullus hìc aurum eſſe ſuſpicabitur, & tibi ſoli res nota erit. Annuit vir; & ſtatim expergefactus, ſenſit in lecto ventrem admodum laxâſſe. Inter fœtorem & ſtercus cùm ſurrexiſſet, domo exiturus capiti capillum ultimò impoſuit, in quo catus eâ nocte ſtercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæſariem lavit. Ità aureum ſomnium in merdam redîit.*

De deriſione hominis Porcum occidere volentis.

M*Os erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidiſſet, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impenſam vitaret, compatrem conſulit; Dic, (inquit ille) cras, porcum tibi hâc nocte furto ablatum. Et ſimul, nihil tale illo verente, quidam clàm porcum nocte furto ſurripuit. Manè conſpiciens ſibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur,*

porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Rectè, compater mi sapis, inquit; ità enim te docui loquuturum. Cùm ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat, & secundùm consilium meum. Cùm ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à rustico in palea abscondita.

Vulpes olim fugiens in venatione canes divertit ad rusticum, qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latêre sub paleis innuebat. Illi, potiùs ad verba quàm ad nutum respicientes, abîerunt. Tum rusticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modò promissa: nam verbis meis evasisti, cùm dicerem, abiisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuêre, sed actus satìs mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino, qui equum emeret.

Notus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum; pactus est cum venditore, qui 25 aureos, pretium carius equo, postulabat; se 15 daturum in præsentia, reliquorum verò se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie cùm residuum posceret, solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

Hortatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quocum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cùm is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in reditu, quid sibi de cæremoniis & solennitate officii videretur; respondit, Omnia rectè & ex ordine, præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cùm unus solùm, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nullâ portione cibi ac potûs reliquis impensâ.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi, qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio, an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilena Tabernario placita.

VIator quidam esuriens, cùm divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potúque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hìc viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem, quâ viatores uti consueverunt, Metti mano alla borsa, & paga l' hoste: *Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.*

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusti-

... fidens, cùm oves licentiùs vagari permisisset, lupus
... eis comêdit. Qua ex re indignatus villicus, cùm altero
...narius pro frumento rediret, negavit se quidquam datu-
... simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Scisci-
...causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A
... inquit alter. Obe, mala est bestia, & absque fide. Cave tibi ab
... non enim sanctum Antonium tantùm, sed ipsum Christum, si
...it, falleret.
...ultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda de paucitate amicorum Dei responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi
morbo diutiùs torquebatur, accessit Religiosus, hortandi gra-
... Qui quidem, inter cætera consolationis verba dixit, Solere De-
... quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mi-
... est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si
... tractaret eos, etiam pauciores.

De medico, qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (nè dicam stultitiam)
eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus
Florentinus, Rectè hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cùm
...arrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani,
...ementium & insanorum medicus, qui ad se delatos intra certum
...mpus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Ha-
...ebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in
...a nudos ad palum ligavit eos, qui insani adducebantur; alios usque
...d genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insa-
...iæ modo: ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad vi-
...erentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usque ad fe-
...ur in aquam posuit: qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac
...ratorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à
...uciatu; eâ tamen conditione, nè aream egrederetur. Cùm diebus
...iquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem
...nuam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant,
...n aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò ali-
...ando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ)
...uitantem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex
... qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neq; enim

qua

quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Cùm accessit juve[…] Heus tu, inquit ille, ausculta, oro, mihi paucis, si libet, responde. H[…] quo veheris quid est? & quamobrem illud tenes? Equus, inquit, [&] aucupii gratiâ. Tum deinceps, Verùm hoc quod manu gestas quid [vo]catur? & in qua re illo uteris? Accipiter, respondit; & aucupio ap[tus] querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur [qui] sunt? agè, & quid prosunt tibi? Canes ait, & aucupio accommoda[ti] ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causâ tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parùm quid nescio, cùm respondisset, & quod sex aureos non excederet: subdit homo, Quænam est equi, canúmque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyùs, oro, atque adeò avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hîc compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt in lacunam suam conjiciet, curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porrò studium summam esse dementiam, nisi aliquando & ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

Rusticus cùm castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex ea, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ, nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea, inquit æger, consuluisses; attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quàm in ascensu; sed eâ quâ ascendis tarditate descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

Idem Minacius, cùm aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentémque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil, Minacius ait. Curnam ergò, si nihil habes, ploras? Hoc solum quòd nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergò, si nihil habes, ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat, alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De

De pauper[illegible] oculo, qui frumentum empturus erat.

[illegible] *ore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ cari[illegible], [illegible] *essit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti* [illegible] *)* *empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pre*[illegible] *[illegible]m alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderet*[illegible] *[illegible]inis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ* [illegible] *Hoc audiens sciolus, qui aderat puer, Cur tu ergo ait,* [illegible] *[illegible]dem saccum portâsti, cùm non ampliùs quàm unum sextarium* [illegible] *ssis emere?*

Fabula Mancini.

M*Ancinus vir rusticus, oppidanus meus, frumento ad* **Figig**[illegible] *castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures* [illegible] *[illegible]ecturam sumebat. Cùm ille semel à mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis [illegible]æibat, domo appropinquans; eóque quo vehebatur minimè annume[illegible]ato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori [illegible]uos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur* [illegible] *[illegible]ercatum septem millibus passuum retrocedit; quærénsque à singulis [illegible]bvils, an asinum quempiam amissum reperîssent, cùm omnes nega[illegible]ent, domum noctu mærens, & dolens jacturam asini, redi[illegible]t. Tandem etiam ab uxore admonitus, cùm descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.*

De illo, qui aratrum super humerum portavit.

A*Lter Pierus nomine, admodum incultus, cùm usque ad meridiem arâsset fessis bobus, & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alliga[illegible]: deinde asellum, præmissis bobus ascendit. Qui cùm nimio onere gravatus [illegible] pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, [illegible] rectè ambulare potes: non enim tu, sed ego aratrum fero.*

FINIS.